LIET. BIBLIOGR. TARNYBOS DOVANA

LAIKAS

Nr. 250 XII M.

"EL TIEMPO"
Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. Aires
T. E. 208 - 5027
Reg. Nacional de la Propiedad Intelectual
No. 636922

COHREO ARGENTINO CASA CENTRAL
Franqueo Pagado
Concesión Nº 4289
Tarifa Reducida
Concesión Nº 4015

PERIODICO QUINCENAL LITUANO — 8 DE ENERO — SAUSIO 8 D. 1960 M.

"LAIKO" PASKIRTIS

TARNAUTI KIEKVIENAM LIETUVIUI

Eina dienos ir metai, o mes tebetūpčiojame savimylos rate ir negalime jo peržengti, yra pasakęs buvęs vyr. "LAIKO" redaktorius Dr. Pr. Brazys. Negalime drąsiai ir aiškiai apsispręsti už Dievą ar mamoną. įsikibę totalizman ir netolerancijon, nenorime nei tikrovės nei atsakomybės *jausmo* pripažįnti. Ypač bijomės iš meilės augančios tiesos ir gerio, o remdamiesi neaiškumu, migla, bala, kur melas ir blogis yra lygus tiesai ir gėriui. Pasinėrę savanaudiško skatiko žvejyboje, taip kvailai ir save išjuokiančiai kovojame prieš Bažnyčią ir brolius tikinčiuosius. Nepastebiame, kad ta kova tik patys sau pagarbą ir pasitikėjimą prarandame.

Pati ryškiausia Kristaus įsteigtos katalikų Bažnyčios žymė yra kaip tik ta, kad ji yra nuolatos persekiojama. Persekiojimas katalikams yra kasdieninė duona paties Kristaus: *Jei mane persekiojo, tai ir jus persekios* ir Tautų Apaštalo: *Aš savo kune nešioju Viešpaties žymes* žodžiuose padovanotas. Per du su puse šimtmečio metų, dvylika milijonų pasipuošė kankinių vainikais. Visose vietose krikščionybė gimė ir augo persekiojimuose. Toji krikščionybės sėkla neaplenkė nei Lietuvos, nei jos vaikų kur jie bebūtų. Pavergtoje tėvynėje, už tikėjimą ir tautybę jie kišami į kalėjimus, tremiami Sibiro katorgon, o laisvajame pasaulyje yra šmeižiami ir visaip išjuokiami bolševikinės ir liberalinės spaudos.

Tautybė, kaip ir tikėjimas nėra savaime gyvuojanti dovana, ji yra reikalinga puoselėjimo. Kaip paukštis krinta netekęs lėkimo, taip nyksta tautybė, netekusi tautėjimo. Gi šviesuoliai, buvę visų tautinių atgimimų pionieriai, paneigę kokį tautėjimo bruožą, tapo Tautos duobkasiais, kaip mūsų laisvamaniai savoms idėjoms įgyvendinti atsikvietę Rusijos bolševikus, naikina lietuvių Tautą.

Tačiau ginklai, kuriais modernusis žmogus kovoja su Bažnyčia ar Tauta, yra į dangų svaidomi akmenys, kurie Dievo nepasiekia, bet žemyn krisdami sužeidžia pačius priešus. O Bažnyčia nor ir nuolat puolama, liekasi niekada nesunaikinama ir tautybė, mandig, įgymtas dalykas. Tad drąsiai vysk. Teofilis Matulionis savo budeliams tarė:

Jūs mūsų nenugazdinsite. Jūsų pergalė tik šiandieną, o ateities priklauso mums!

"LAIKO" VEDAMOJI MINTIS

Sakoma, kad žmogaus būdas yra jo likimas. Blogis gamtoje vyksta, kad gėris aiškesnis pasidarytų, pabrėžia Dr. V. Rimšelis. Visi mes žinome, sako jis, kad reikia daryti gera ir vengti blogio. Ginčai kyla dėl to, kad nesutariama, kas yra žmogaus prigimčiai gera ir kas bloga. Tad žmogaus gyvenimas yra nenutraukiamai surištas su tiesos, gėrio ir grožio siekimu. Kiekvienas žmogus yra silpnas ir nenorėdamas gali suklysti, kas yra žmogui įgimta, bet kaip senovės romėnai sakydavo, kad yra kvailybė užsispyrus klaidoje būti ir neieškoti priemonių iš klaidos raisto išbristi. Tat "LAIKAS" nuo pat 1-jo numerio (1948 m. rugsėjo mėn.) sielojosi ir tarnavo ieškantiems tiesos žmonėms padėti.

Arkiv. J. Matulaitis, pataria blogį nugalėti gėriu. Šis menas, sako jis, padaro tai, kad ir pats velnias ima nešti akmenis katedros statybai. Bet žmogus nėra nei pragaras nei dangus, o gyvojo Dievo atspindys, apsukęs žemę ir keliaująs, grįžtąs į Dievą. Ir blogiausias žmogus nėra visiškai blogas, jog yra atvejų, kad ir blogiausias tampa geru. Prisiminkime tik visiems daugybę kartų girdėtą karalių Dovydą, kuris pranašo įspėtas, suprato labai blogai esąs pasielgęs prieš savo artimą ir Gėrybių Dievą. Atsisakę blogo įpročio, o atgailos dvasioje priėmęs visus kitus Dievo sįustus nemalonumus, išgarsėjo amžiams kaipo garbingiausias ir išmintingiausias karalius — visiems sektinąs pavyzdys. Šv. Povilas, iš didžiausia neapykanta alsuojančio krikščionims, tapo didžiausiu krikščionybės platintoju — Tautų Apaštalu. O šv. Augustinas, atsisakęs klaidingojo Manikėjų mokslo, yra laikomas garbingiausiu Bažnyčios išminčių. Dr. Vincas Kudirka, atsisakęs lenkiškumo klaidos, tapo lietuvybės žadintoju.

Bendrai, sako kan. F. Kapočius, šiandien ne laikas ieškoti praeities klaidų. Jų buvo ir pas vienus ir pas antrus, ir tas viskas turi būti padėta į paeities archyvą pasimokymui jaunesniesiems, kad išvengus panašių nemalonumų — klaidų.

TIESOS TARNYBOJE

Gerbdamas kiekvieną dorą įsitikinimą ir pažiūras, "LAIKAS" nepakentė tikybos užgauliojimų, nes didelė mūsų Tautos dauguma (85 %) yra katalikiška. Katalikams tikroji tiesa, gėris ir grožis yra tiktai vienas Dievas. Štai kodėl nėra ir negali būti laimingo, pilnutinio žmogaus gyvenimo be santykio su Dievu, kuris yra dvasia ir tiesa. Mokslas apie Dievą yra pats svarbiausias, ir apreikštųjų tiesų atskleidžiančių Dievybę, yra nepaprastas daugumas. Kartais reikia ištisų šimtmečių, kad žmogaus protas pribręstų priimti jas taip, kad galėtų jas žodžiais suprantamai išreikšti. Juk ne žmogus savo mokslais nušviečia Dievo išmintį, o Dievas iš palengvo žmogaus protą.

Duodamas žinių protui, "LAIKAS" neužmiršo ugdyti ir lietuvio širdį, nes protas be širdies tampa nežmonišku. Iš kitos pusės "LAIKAS" stengėsi su nieku nesipykti ir niekam nepastoli kelio, nors ir nekatalikiškos spaudos ne kartą buvo puolamas ir šmeižiamas, kam šaukia visus lietuvius į vieną bendrą lietuvišką frontą.

TIKĖJIMAS — TAUTYBĖS PAGRINDAS

Kiekvienos Tautos gyventojai — tautiečiai reiškiasi vienodais dvasiniais, vidiniais širdies pergyvenimais, norais ir troškimais. Pagrindinis dalykas, skiras tautiečius nuo gyventojų — piliečių, yra *BENDRAS vidinis pergyvenimas*, o ne kalba ar kraujo kilmė, kaip kas kad kartais neišmintingai mėgsta didžiuotis. Jog Lietuvoje buvo žydų, rusų, vokiečių, lenkų, ar sulenkėjusių lietuvių ir kitų, kurie daugiau buvo Lietuvių Tautai priešai kaip draugai, nors ir puikiai kalbėjo lietuviškai, o kai kurie didžiuodamiesi lietuvišku krauju Lietuvos neapkenčia ir prieš ją kovoja.

Tat tautybės pagrinde glūdi ne kūnas bet dvasia besireiškianti toj pačioj kultūroj, moksle, filosofijoj, religijoj, doros papročiuose, mene ir bendruose tautiečių siekiuose, troškimuose. Taigi, *tautinis idealas, turi sutapti su religinio nemirštamojo Dievo tikėjime*, per kurį žmogus tautėja įaugdamas bendrojon tautos nesunaikinamų gelmių tikrovėn, siekiančion ne tik sąmonę, bet ir pasąmonę kiekvieno tautiečio. O visos kitos garsios imperinės tikybos ir tautybės, kaip inkų, persų, finikiečių, didingos piramidžių imperijos Egipto bei lietuvių pagoniškoji su šventaisiais miškais ir jų šventovių aukurais, kaip šventomis katėmis ir vanagais Egipto, senai jau yra amžinam letarginiui miegui muziejuose ir istorijų lapuose negražinamai sumigę. Nes, "nieko nėra taip griaunančio, kaip mirusiųjų dievų dulkės".

PAGARBA KIEKVIENAM ŽMOGUI

Nesuprantami ir nesusekami yra Apveizdos planai, kuriems privalome nusilenkti, nors jie ir mūsų laisvosios valios veiksmams yra patikėti. Yra laimėjimų, kurie reiškia pasmerkimą, nes vykdomi kitų žmonių, savojo artimo suklaidinimui, pražūčiai. Yra pralaimėjimų, kurie tėra tik bandymas ir prirengimas tikrajam laimėjimui. Pavyzdžiui, kiekvienos tautos laisvės laikinis praradimas išugdo tautos galiūnus, padaro, tauta budresnę, kovingesnę ir visuomet religingesnę. Priskirti Dievui kas priklauso velniui yra keiksmas. Žmogžudys veikia savo, o ne Dievo valia. Ir bausmė laukia ne auką, bet žmogžudį.

Nesiskaitimas su tiesa ir moralinėm vertybėm, veda prie katastrofų, kur pagarba žmogui ir jojo laisvoji valia sunaikinama, piktnaudojama, ką Dievas draudžia, bet nenaikina. Kristus

(Nukelta į 2 psl.)

A. TYRUOLIS

PALYDĖJOM

Palydėjom tave gražią, šviesią,
Sauluže, kuri mus karštai mylavai.
Rudą marškа ruduo pasitiesia
Ar vėjui paleidžia mosuoti laisvai.

Baltos dienos kaip gervės išskrido.
Kas meilės nerado, toks vienišas bus.
Lapų mirštantis kvapas pasklido,
Ir primena raudantis vėjas kapus.

O ateik, o paduoki man ranką:
Pakilsim pažvelgti, kur saulė šviesi,
Kur pavasariui žiedus ji renka,
Kai visa čia miršta juodam liūdesy.

DABAR PAKELK AKIS

Dabar pakelk akis, brangioji:
Danguj žvaigždžių tiek daug, tiek daug.
Kol giedrą džiaugsmą tu nešioji,
Jam melst jų atspindžio neliauk.

Ten spindi saulė už tų tolių,
Už tų žvaigždžių, dėl tų žvaigždžių —
Dalia pabirusių karolių,
Paguodai mūsų spindinčių.

Kai mūs nebuvo, jos mirgėjo,
Kai mūs nebus, jos vis spindės.
Į žemę mylimą atėję,
Dalia gyvenkime žvaigždės.

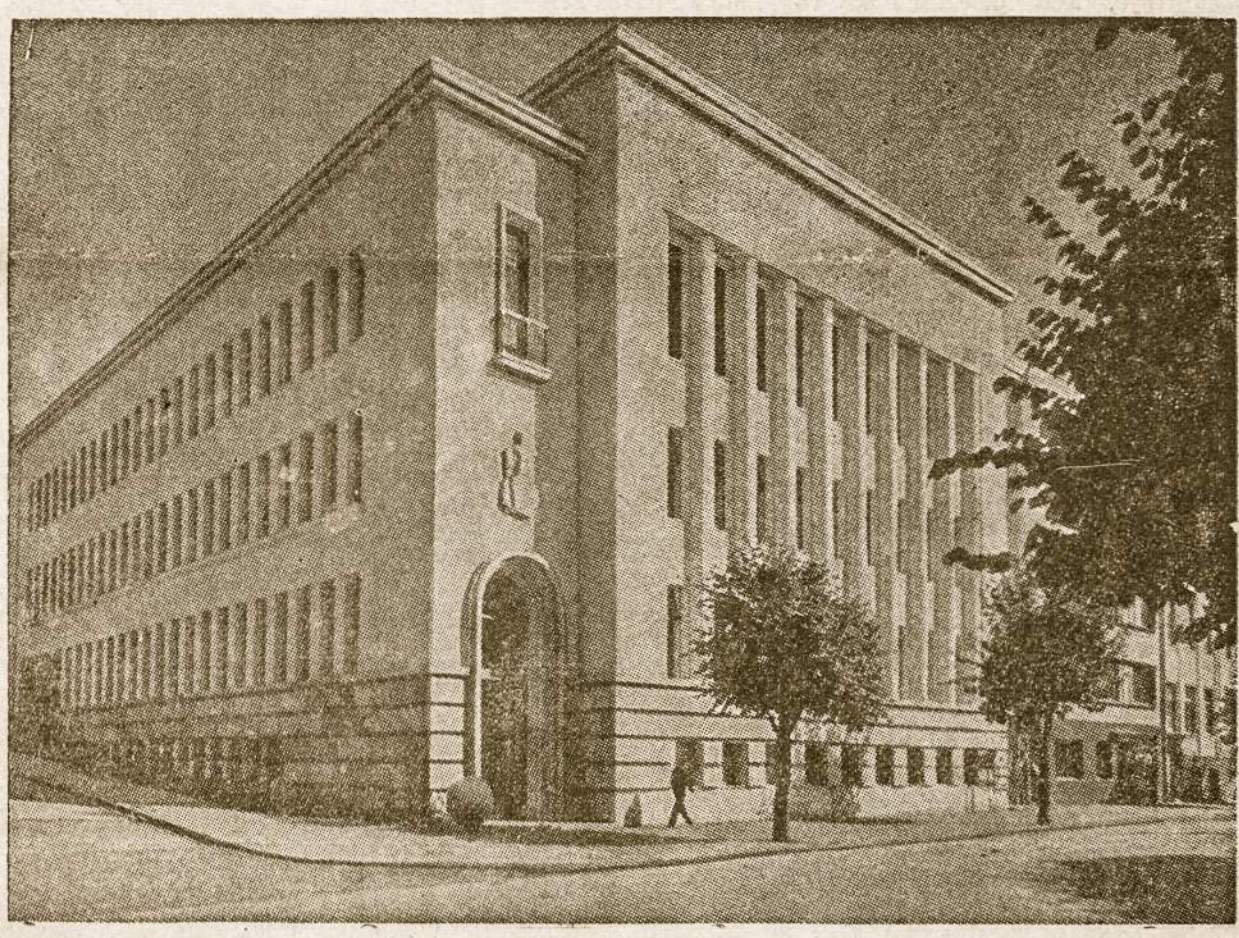

DIDINGA LIETUVIŲ TAUTINĖ STATYBA

TAUTOS ALKSTA LAISVĖS

(E) Jau buvo pranešta, kaip triumfališkai JAV prezidentas Eisenhoweris buvo sutiktas Indijos sostinėje Dheli. Jo penkių dienų viešnagės metu indiečiai jam pareiškė nepaprastą prielankumą. Milijonai indiečių per tas kelias dienas turėjo progos, jį sveikinti kaip draugiškos tautos atstovą, pasisakiusį už tuos pačios taikos, laisvės ir teisingumo idealus, kaip ir Gandhi, didysis indiečių tautos veikėjas. Visų stebėtojų nuomone, nei Chruščiovas, nei kitas kuris svetimas valstybininkas Indijoje iki šiol nėra buvęs taip nuoširdžiai ir karštai sutiktas, kaip Eisenhoweris. Indija, su Nehru priešakyje, ilgus metus laikėsi šalto neutralumo pozicijų. Tik pastaruoju metu Nehru visai kitaip pradėjo kalbėti ir ėmė kraštą net skatinti ginkluotis, įsitikinęs, kad komunistinis pasaulis nepaiso nei teisės nuostatų, nei sienų (Indijos-Kinijos ginčas dėl sienų vis dar nėra galutinai išspręstas).

Mums įdomu, ką prezidentas Eisenhoweris, indiečių karštai pritariamas, pareiškė tautų laisvės ir apsisprendimo klausimais. Jis t. k. pareiškė:

"tautų laisvės alkis yra daug stipresnis, yra per giliai įsišaknijęs prigimtyje, kad galėtume tą laisvės siekimą patenkinti dirbtinomis, žmonių sudarytomis sąvokomis"

Eisenhoweris Indijai pasiūlė netik savo draugiškumą, bet, reikalui esant, ir Amerikos pagalbą. Kitoje savo kalbos dalyje Eisenhoweris dar pareiškė, kad kalbos apie taiką neturi reikšmės, jei kartu neįgyvendinama laisvė.

"Aš esu giliai įsitikinęs, kad laisvės reikalas pasaulyje galų gale vistiek laimės", pareiškė prezidentas.

Nėra abejonės, kad Eisenhoweriui Indijoje pavyko sutvarkyti "Azijos fronto flanką", sustiprinant Indijos nugarkaulį prieš agresingą Kiniją.

Iš kitos pusės atrodo, kad Maskva Eisenhowerio kelionę į Aziją ir Afriką palydėjo gana santūriai, vengdama užsipuldinėjimų. Chruščiovui, galimas dalykas, yra daug svarbiau siekti ir pasiekti susitarimo su Amerika, negu perdaug pataikauti Kinijai. Sovietų Sąjungos-Kinijos-Amerikos trikampyje dabar eina stambus politinis lošimas. To lošimo galimas išdavas sunku šiandien dar numatyti. Bet aišku, kad visa tai gali turėti netiesioginės įtakos ir į pavergtųjų tautų laisvės reikalą.

Pasaulio Lietuviai

ITALIJA

(E) Pagerbė Lietuvos marijonus. 50 metų nuo Marijonų atgaivinimo sukaktis buvo paminėta jų centre

Marijonų Generalinis namas Romoje

Romoje gruodžio d. Šv. Tėvas Jonas XXIII ta proga atsiuntė autografinį ypatingą laišką. Taip pat Vatikano valstybės sekretorius kardinolas Domenico Tardini. Laiškus įteikė ir perskaitė arkiv. Antonio Samore, Vatikano nepaprastųjų bažnytinių reikalų vedėjas. Po to savo kalboje arkivyskupas prisiminė 1932 metais užmegstus santykius su Lietuva, kur ėjo diplomatinę tarnybą. Priminė vysk. Būčio MIC šakotą veiklą, marijonų darbuotės prasmę. Pažymėtėiėna, kad arkiv. Samore yra arkivyskupo Jurgio Matulaičio MIC beatifikacijos bylos artimas rėmėjas. Iškilmėje dalyvavo kardinolas Carlo Chiarlo, kiti du arkivyskupai, du vyskupai, Gregorianumo ir Angelicumo rektoriai ir kiti. Kardinolas gyvai prisimena Marijonų atgaivintoją arkiv. J. Matulaitį, kaip Vilniaus vyskupą. Jį pažino asmeniškai ir mini kaip augšto šventumo žmogų. Marijonų vyriausias vadovas kun. Stasys Škutans pateikė vienuolijos ryškesnius istorinius ir dvasinius bruožus.

VOKIETIJA

LIETUVIAI KATALIKAI DVASININKAI LANKOSI TRIERE, VOKIETIJOJE

J. E. Vysk. Podolskis, Tėvas Bernatonis, Tėvas Konstantinas ir daugelis kitų dvasiškių ir pasauliečių yra aplankę Triere išstatytą Kristaus rūbą. Laikant pontifikalines mišias Karači arkivyskupui Cardeiro iš Pakistano, pamokslą vokiečių kalba tūkstantinei maldininkų miniai pasakė Tėvas Konstantinas. Apie tai rašė ir vokiečių spauda, pažymėdama, kad tai lietuvis kapucinas, atpasakodama pamokslo mintis, liečiančias krikščionybės vienybę.

PABĖGĖLIŲ STOVYKLŲ LIKVIDAVIMAS VOKIETIJOJE NUMATOMAS IKI 1963 M.

Vokiečių spauda praneša, kad Federalinės Vokietijos vyriausybė sąryšyje su Vokietijos kraštų vyriausybėmis (Laenderregierugen) tikisi likviduoti pabėgėlių stovyklas iki 1963 metų. Šis terminas liečia vokiečius pabėgėlius — gi užsieniečiams pabėgėliams stovyklos bus likviduotos jau 1960 metais. Tai pranešė Ženevoje Pabėgėlių Ministerijos Ministerialdirigent p. W. Middelmann Pasaulio Pabėgėlių Metams Tarptautiniam Komitetui.

Šiek kiek satistikos apie pabėgėlius Federalinės Vokietijos Respublikos teritorijoje: 1234 stovyklos su 191.000 Rytų tremtinių vokiečių, 800 stovyklų su 125.000 Vokietijos Sovietų zonos pabėgėliais ir 57 stovyklos su 16.000 užsieniečių pabėgėlių. Beveik ketvirtadalis Fed. Vokietijos žmonių yra pabėgėliai, t. y. 12.830.000. Pabėgėlių vokiečių iš Rytų 9.300.000, pabėgėl. iš Rytų Sovietų zonos 3.300.000 ir 230.000 užsieniečių pabėgėlių.

JUNGT. AMER. VALST.

(E) Naujas kultūros žurnalas būsiąs pradėtas leisti specialiai tam sukurtos bendrovės. Žurnalo redakcijos kolektyvą sudarys įvairių pakraipų bendradarbiai. Žurnalas vadinsis "Metmenys".

— Muzikas Juozas Bertulis, gyvenantis Los Angeles mieste, šiemet atšventė 50 metų savo sceninio darbo. Savo sceninį gabumą p. J. Bertulis visą laiką tobulino, studijuodamas literatūrą, baletą, klasikinę muziką. Kaip režisorius ir vaidintojas dirbo Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose, Ukmergėje ir galiausiai Los Angeles mieste. Jis yra netik surežisavęs visą eilę veikalų, kaip "Vagys", "Dėdė atvažiavo", "Amerika pirtyje". Muzikas Bertulis netik vaidino ir režisavo, bet ir pats paražė 12 baletukų, kaip antai: "Linksmas Vakarėlis" — 1927 m., "Klumpakojis", statytas Viktrijos viešbutyje Klaipėdoje 1928 m., "Drugeliai", statyti Šiauliuose 1940 m., "Virgšė DP našlaitė", jau parašyta tremtyje, Vokietijoje ir pagaliau Amerikoje parašyta "Gulbė Karalaitė".

Lapkričio 7 d. muziko J. Bertulio duktė Gražina ištekėjo už James Bray. Jungtuvių metu buvo pagiedota tėvo specialiai parašyta giesmė "Tėvo malda".

ŠVEDIJA

(E) Pabaltiečių delegacija pas Švedijos karalių. Gruodžio 18 d. pabaltiečių delegacija lankėsi pas Švedijos karalių Gustavą Adolfą ir pareiškė švedų tautai bei jos karaliui nuoširdžią padėką už švedų rūpinimąsi pabaltiečiais, kurie prieš 15 metų (1944 metais) masiniai bėgo į Švediją. Delegacijoje iš lietuvių dalyvavo J. Pajaujis, iš estų A. Rei, iš latvių J. Breikšs.

(E) Estų, lietuvių ir latvių organizacijų Švedijoje atstovai, kaip pranešama iš Stockholmo, buvo susirinkę pasitarti dėl švedų užsienio reikalų ministerio Undėno pareiškimo parlamente Pabaltijo valstybių nepriklausomybės klausimu. Į ministerio pareiškimą, kad, praėjus 20 metų nuo sovietinės okupacijos pradžios, nesą švedų interesuose Pabaltijo klausimą kelti tarptautinėje plotmėje arba švedų parlamente, pabaltiečių atstovai savo viešoje deklaracijoje primena Atlanto ir Jungtinių Tautų chartas ir faktą, jog Švedija neseniai balsavusi už tai, kad Somali kolonijai Afrikoje būtų suteikta nepriklausomybė. Kuo Pabaltijo tautos blogesnės?

Okupuotoje LIETUVOJE

"KAIP ATRODO LIETUVA DABAR"

(E) Tokia antrašte Vilniaus "Tiesa" iš JAV komunistų laikraščio "Vilnies" atsispausdino kelionės įspūdžius S. J. Jokubkos, kuris neseniai su turistų grupe lankėsi Lietuvoje. Pažymėtina, kad Jokubka padėtį dabartinėje Lietuvoje lygina pirmoje eilėje su caro laikų Lietuva, nutylėdamas, kad Lietuva nepriklausomybės laikais buvo padariusi didelę pažangą. Tokiu būdu teikiamas kreivas Lietuvos veidrodys — tartum visa, kas šiandien Lietuvoje gera, būtų sovietiniais laikais padaryta. Bet ir Jokubka negali nutylėti, kad pvz. kaimo keliai "reikia pasakyti, dar tebėra primityvūs, tokie pat, kokius prieš daugelį metų palikome — siauručiai, duobėti". Apie liūdną Lietuvos kolchozų ir kaimo tikrovę Jokubka, atrodo, vengė daugiau ką parašyti.

(E) Naujos maitinimo įmonės — ant popieriaus. Lietuvos profesinių sąjungų tarybos pirmininkas P. Dobrovolskis "Tiesoje" piktinasi, kad numatytos įrengti naujos maitinimo įmonės daug kur liko ant popieriaus. Šiais metais buvę numatyta atidaryti 27 visuomeninio maitinimo įmonės gyvenamųjų namų pirmuose aukštuose, tačiau iki šiol atidarytos tiktai keturios. Šių metų pirmųjų trijų ketvirčių laikotarpyje turėjo būti įrengtos 7 naujos darbininkų valgyklos, bet nė viena ne baigta įrengti. Nepekankamai organizuojamas ir mokinių maitinimas. Kretingos rajone trijose vidurinėse mokyklose nė vienoje nėra suorganizuotas mokinių maitinimas.

(E) Lietuvio opera Estijoje. Lietuvio kompozitoriaus V. Baumilo opera "Paskenduolė" (pagal Vienuolio žinomą apysaką) pastatyta Estijos valstybiniame teatre. Estijos scenoje opera pavadinta pagal vyriausią rolę "Veronika".

(E) Minėjo A. Griciaus 60 metų sukaktį. Per pirmąją sovietų okupaciją ištremtas į Rusiją rašytojas Augustinas Gricius (Pivoša) gruodžio 13 d. šventė 60 metų sukaktį. Perėjęs sovietinio rašytojo kryžiaus kelius, pasiekęs partijos cenzorių pripažinimą, savo sukakties proga buvo net viešai pagerbtas. Vilniaus akademiniame dramos teatre įvyko jo pagerbimo aktas. Dabar baigęs kurti naują pjesę "Nūdienė tematika", pavadinta "Vieną sekmadienį". Be to, pradėjęs rašyti autobiografinę apy-

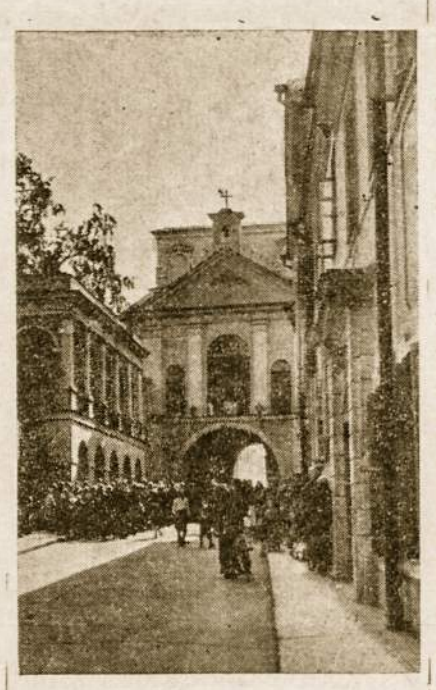

Aušros Vartai Pavergtoje Lietuvoje

saką "Mano tėėviškė". Aukščiausiosios tarybos prezidiuomas apdovanojo jį "respublikos garbės raštu".

(E) Ir kolchozininkams suruošė ekskursiją į užsienį. Vilniaus radijas gruodžio 12 d. pranešė, kad tą dieną į Čekoslovakiją išvykusi pirmoji Lietuvos žemės ūkio darbuotojų ekskursija, kurioje esą ir kolchozininkų. Grupėje 33 asmenys. — Šiemet su įvairiomis ekskursijomis iš Lietuvos į užsienį patekę apie 1.000 asmenų, tačiau daugumoje į satelitinius kraštus.

Naujas Lietuvos administracinis suskirstymas

(E) Lietuvos Augščiausiosios tarybos prezidiumo paskelbimu (1959 m. gruodžio 7 d.) likviduota 16 rajonų, įjungiant jų plotus į gretimus rajonus. Likviduoti šie rajonai: Daugų, Dusetų, Dukšto, Kybartų, Linkuvos, Naujosios Vilnios, Naumiesčio, Pabradės, Priekulės, Salantų, Sedos, Švenčionėlių, Troškūnų, Vabalninko, Veisiejų ir Žagarės.

Atskirai paėmus, Dusetų miestas ir Antalieptė (kartu su eile kitų apylinkių) įjungti į Zarasų rajoną. Kybartų ir Virbalio miestai ir eilė kitų to rajono apylinkių įjngti į Vilkaviškio rajoną. Linkuvos miestas (ir kt. apylinkės) perduotas Pakruojo rajonui. Naujosios Vilnios rajonas perduotas Vilniaus rajonui. Sedos rajonas išparceliuotas tarp Mažeikių, Skuodo ir Plungės rajonų. Švenčionėlių miestas (ir kelios apylinkės) prijungtas prie Švenčionių rajono, Troškūnai įjungti į Anykščių rajoną, Vabalininkas į Biržų rajoną, Žagarė į Joniškio rajoną.

Rajonų stambinimu, matyt, siekiama bent kiek atpiginti išpūstą sovietinį administracinį aparatą. Bet Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo paskelbime nepasakyta, kuriais sumetimais tiek rajonų panaikinta.

Dar kai kas iš generolo de Gaullio atsiminimų

(E) Iš Prancūzijos šefo generolo de Gaullio karo atsiminimų (žk. ir "E. I." 23 nr.) dar paminėtina, kad generolui ir kitiems Vakarų valstybininkams jau 1944 metais buvo aišku, kad Maskva tų kraštų, į kuriuos yra koją įkėlusi, jau neatiduos. Kai de Gaulle su prancūzų delegacija 19944 m. gruodžio mėnesį Maskvoje derėjosi dėl naujos Paryžiaus - Maskvos sutarties, Stalinas ir Molotovas visai aiškiai davė suprasti, ko jie siekia, kai karas baigsis. Iš tų atsiminimų aiškėja, kad generolas tose derybose, vis dėlto, stengėsi nors Lenkijai išgelbėti savistovumą, nepriklausomybę. Bet Maskva reikalavo vadinamo "Liublino komiteto" (komunistinės valdžios) pripažinimo. Generolas nesutikęs komitetą pripažinti, laikydamas lenkų egzilinę vyriausybę Londone legalės Lenkijos valdžios tęsiniu. Tik kai de Gaulle pagrasino išvykti iš Maskvos sutarties nepasirašius, Stalinas nusileido ir Prancūzijos-Sovietų Sąjungos sutartis buvo galų gale pasirašyta, be Liublino komit. pripažinimo.

Generolui de Gaulle esant Maskvoje, Stalinas jo paklausė, ar nenorėtų jis nuvykti į frontą ir aplankyti prancūzų karo lakūnų dalinio *"Normandija-Nemunas"*, kuris tada kovėsi sovietų pusėje prieš vokiečius. Dalinys tuo metu buvo ties Įsručiu (Insterburgu). Kai generolas tokios kelionės atsisakęs, Stalinas davęs įsakymą tam daliniui su savais lėktuvais prisistatyti Maskvoje. Taip ir įvykę. Vieną naktį įvykusi nepaprasta puota, dalyvaujant sovietų karinei ir politinei vadovybei bei diplomatijos atstovams. Alkoholis tekėjęs srovėmis. Girtas Stalinas, pastebėjęs, kad sovietų diplomatai Molotovas, Dekanosovas, Bogomolovas kalbasi su vakariečių diplomatais ir negali susitarti rūpimais klausimais, sušuko: "E, tie diplomatai, reiktų atsigabenti kulkosvydį ir juos visus nudėti".

Arba kitas incidentas: Pasišaukęs vertėjus rusus, kurie jam vertėjavo kalbantis su de Gaulle, Stalinas jiems tiesiai rėžė: "Jūs perdaug sužinojote. Man būtų didžiausias malonumas Jus pasiųsti į Sibirą". Nesivaržė Stalinas ir santykiuose su savo karo vadais. Pasišaukęs de Gaullės akivaizdoje sovietų aviacijos štabo viršininką Novikovą, Stalinas rodė pirštu į užfrontės pajėgų viršininką ir tarė: "Jei jis savo uždavinio neatliks, kaip reikiant, jį pakarsime, kaip yra šios šalies įpročiai".

ELTOS ŽINIOS

(E) Kai Kruščiovas atvažiuoja, "įmeta" į krautuves daugiau prekių. Rusų spaudoje neseniai buvo galima užtikti tokio pasikalbėjimo atpasakojimą. Kai Kruščiovas lankėsi Vladivostoke, jis pasakojo sutikęs pakelyje moterį su vaikais ir paklausęs jos: "Kaip reikalai?". — "Neblogi", atsakiusi ji ir truputį pagalvojusi dar pridūrė: "Geral kad atvažiuojate pas mus. Džiaugiamės. Kai jūs atvažiuojate, pas mus į krautuves įmeta daugiau tekstilės, avalynės, pieno ir kitų prekių! Taigi dažniau važinėkite." — "Įmeta?" — "Taip, įmeta". — "Mes jau kalbėjome su prekių paskirstymo vadovais. Aš jiems sakiau, negalima į krautuves primesti prekių, kai atvažiuoja "didelis asmuo", o paskiau, ar nebus prekės vėl "išmetamos" iš krautuvės?".

(E) NATO ir toliau stiprins savo gynybą. NATO konferencijoje Paryžiuje (kuri prasidėjo gruodžio 12 d.) nutarta ir toliau stiprinti Vakarų gynybos pajėgas, nes iki šiol dar neaišku, ar Maskva yra linkusi nusiginkluoti.

"LAIKO" PASKIRTIS

(Atkelta iš 1-jo psl.)

davė gražiausią pavyzdį pagarbos laisvajai valiai, stengdamasis žmones laimėti savo mokslu, žodžiais, pavyzdžiu, stebūklais, kančia ir net mirtimi, bet nesigriebė prievartos ir smurto. Smerktina yra klaida ir silpnybė, bet negalima smerkti klystančio ir silpno žmogaus. Pareiga gerbti žmogų turime ir tada, kada jis pats savęs negerbia ir yra baudžiamas ir įžoliuojamas, o jo raštai žaloją tiesą — neskaitomi ir neplatinami.

Amžiai parodė, kaip teisingi yra šv. Augustino žodžiai:

"Privalome neapkesti netiesos, bet turime mylėti klystantį!"

Kun. A. Lubickas, MIC

TĖVO KUN. JONO JAKAIČIO MIC AUKSINIS KUNIGYSTĖS JUBILĖJUS

Retas, ir tai tik prabėgomis, koks nors žymesnis lietuvis pasimaišo Argentinoje. Šį kartą priešingai, Argentinos lietuvių tarpe, mažiausiam ir toliausiam Amerikos Šv. Kazimiero T. T. Marijonų provincijos name gyvena šių laikų didžiausias tos Vienuolijos vyras-vadas, kuriam gruodžio mėn. 18 d. sukako 50 metų kunigystės darbo. 50 metų nuoširdaus Kristaus sekimo. 50 metų nenuilstamos, uolios nė vieno žingsnio veltui nežengtos apaštalikiškos darbuotės. 50 metų nuolatinės energijos, kūrimo ir organizacijos rūpesčių Bažnyšios ir savo brangios Tėvynės Lietuvos reikalais.

Negalime mūsų mielo "Laiko" skiltyse pilnai aprašyti mūsų garbingo jubilijato gyvenimo ir jo nuveiktų darbų. Tą uždavinį paliksime Lietuvos, Argentinos lietuvių ir ypač T. T. Marijonų istorijai. "Laikas" tik trumpai supažindins savo mieluosius skaitytojus su jubilijato asmeniu ir jo nuveiktais darbais.

MOKYKLOS SUOLE

Gimęs pačios Suvalkijos širdyje, Sintautų parapijoje, kun. Jonas J. Jakaitis tik pradžios mokyklą (Griškabūdyje) ir Filosofijos mokslus (Seiniuose) ėjo Lietuvos žemėje. Visus kitus mokslus ėjo užsienyje. Dėl ypatingų to laiko Lietuvos sąlygų, nepaprastai sunku buvo lietuviams savo vaikus leisti į mokslą. O jokios kalbos tada nebuvo apie pasirinkimą geresnės mokyklos. Užtai ir Jakaičiai savo dvylikos metų Jonuką priversti buvo siųsti toli į Petrapilį, vienintėlėn tada prie šv. Stanislavo parapijos veikiančion katalikiškon progimnazijon. Čia jau ir pasireiškė jo jaunojo moksleivio širdyje stiprus patriotizmas ir didelė savo Tėvynės ir josios kalbos meilė, kuri vėliau lydėjo visą kun. Jakaičio gyvenimą. Būdinga, kad jau Mintaujos gimnazijoj jis buvo suorganizavęs slaptą lietuvišką bibliotekėlę ir jai vadovavo, knygas parsigabendamas iš savo tėviškės.

PAŠAUKIMO KELIU

1903 metais, jausdamas, kad jį Dievas šaukia į savo vynuogyną, stoja Seinių Kunigų Seminarijon. Kartą gerai apsigalvojęs ir apsisprendęs, kun. Jakaitis garbingai visą gyvenimą atliko šį savo pašaukimo uždavinį.

1906 metais, baigęs filosofiją, išvyko Amerikon. Tuo laiku Amerikoje jau buvo nemaža lietuvių. Jie turėjo savo parapijas ir organizacijų. Ten jau gyveno ir vienas kun. J. Jakaičio brolis. Tas ir pasikvietė savo jauną brolį studentą pas save. Worcesterio lietuvių klebonas kun. J. Jakštys įrašė jauną studentą į Springfieldo vyskupiją ir įstatė į Montrealio, Kanadoje kunigų seminariją, kurią baigė 1909 metais ir gruodžio 18 d. tapo įšventintas kunigu.

KRISTAUS VYNUOGYNE

Kunigo Jakaičio kunigystės metus mums reikia padalinti į tris laikotarpius: 1. pasaulinis kunigas, 2. marijonas ir 3. Argentinos lietuvių katalikų dvasios atgaivintojas ir T. T. Marijonų misijų Pietų Amerikoje įkūrėjas. Visur tačiau mes rasime tą patį aiškaus, praktiško proto, nepalaužiamos valios, niekad nesustojantį nepaprasto darbštumo vyrą.

WORCESTERIO KLEBONAS

Išskyrus pirmuosius tris metus, kun. J. Jakaitis kaip pasaulietis kunigas dirbo visą laiką Worcesterio lietuvių tarpe. Iš pat pradžių pasirodė, kaip talentingas organizatorius, nepaprasto darbštumo ir didelės tvarkos vyras. 1913 m., tapęs Worcesterio šv. Kazimiero parapijos klebonu, puikiai ją suorganizavo. Pakilo joje religinis ir kultūrinis lietuvių gyvenimas, organizacinis veikimas. Per trumpą laiką toji parapija tampa viena iš pavyzdingiausių to laiko lietuvių parapijų Amerikoje. Jo rūpesčiu ir priežiūra buvo tenai pastatyta nauja bažnyčia, didžiulė pradžios mokykla, kuri buvo pavestata vadavauti seselėms Kazimierietėms. Talentingo klebono dėka, lietuvių vardas čia iškilo. Jo rūpesčiu lietuviai čia įsirengėsavo Maironio vardo parką su patalpomis vasaros pobūviams. Augant lietuvių skaičiui, organizavo naują parapiją

KOVOTOJAS UŽ LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĘ

Tačiau tas viskas yra tik dalis tos gražios kun. Jakaičio darbuotės. Tuo laiku visų lietuvių didžiausias rūpestis buvo Lietuvos reikalai, kuriems jis buvo visuomet labai jautrus. Būdamas nepaprastos energijos ir praktiško proto žmogus, kun. Jakaitis tiems reikalams atskubėjo pagelbon: veiklia kova už Lietuvos nepriklausomybę ir konkrečia pinigine pagelba. Lietuvių Enciklopedijoje apie jį rašoma: "Jakaitis daug dirbo lietuvybei, ypačiai per I-mą karą būdamas visą laiką Tautos Tarybos nariu ir 1916-19 Tautos Fondo pirmininku. Kartu su Dr. J. J. Bielskiu parengė memorialą, prašantį popiežių paskelbti rinkliavą nuo karo nukentėjusiai Lietuvai. Kartu su kun. P. Būčiu atstovavo katalikams pasitarime sudaryti bendrą centrinį komitetą išgauti Lietuvos nepriklausomybės pripažinimui iš JAV. Lietuvių delegacijos vardu jam teko išdėstyti prezidentui W. Wilson'ui prašymą, kad JAV greičiau pripažintų Lietuvą nepriklausoma valstybe. Dalyvavo delegacijoje pas prezidentą W. G. Hardingą, kai šiam buvo įteikta milijono parašų peticija, prašant Lietuvos nepriklausomybės pripažinimo. Tuo pačiu reikalu jis ir F. Bagočius buvo lietuvių kalbėtojai Massachussetts valstijos legislatūroje: kai ši valstija priėmė atatinkamą rezoliuciją, netrukus ir Valstybės Departamentas pripažino Lietuvą de jure. Buvo Lietuvos laisvės bonų pardavinėjimo centrinio komiteto nariu ir Worcesterio skyriaus pirmininku. (Worcesteryje buvo išpirkta šių bonų už 190.000 dol.). Už nuopelnus Lietuvai 1935 m. apdovanotas D. L.K. Gedimnio ordinu".

Prie to dar reiktų pridėti, kad kun. J. Jakaitis net šešis kartus lankėsi Lietuvoje ir tai ne kaip paprastas turistas, ar tik savo giminių aplankyti. Važiavo visuomet su kokia nors specialia misija ir dažniausiai ne su tuščiomis rankomis, bet su stambia parama Lietuvos vyriausybei ir net kariuomenės apginklavimui. Vieną kartą sveikatos pataisymo tikslu, net du metus 1925-27 pasiliko Lietuvoje. Bet ir tada neliko be darbo: apsigyveno Pažaislyje, pavadavo tos bažnyčios rektorių, įtaisė varpus, pastatė seserų vienuolynui vandentekį iš Nemuno.

MARIJONŲ EILĖSE

Po dvidešimties metų tokio gražaus ir tvarkingo kunigystės darbo, kai jau pavestoji parapija ir organizacijos buvo pačioj savo veikimo aukštumoj ir kada kun. Jakaitis galėjo tik džiaugtis gražiais savo darbo vaisiais, palieka viską ir stoja T. T. Marijonų Vienuolijon. Matyt jautė, kad Kristus jį ten šaukia, ir užtai nieko nelaukęs, paklausė to balso. Pradžioje priešinosi tam net pats Spriegfieldo vyskupas. Gaila buvo vyskupui dovanoti vienuolynui tokį talentingą kunigą, kada jo paties vyskupijai tokių vyrų trūko. Nugalėjęs tas visas kliūtis, atsižadėjęs visokios garbės, kurią buvo vertai užsitarnavęs, palikęs patogų pasaulio gyvenimą, 1930 m. kun. J. Jakaitis įstojo T. T. Marijonų Vienuolijon.

Jeigu šiandien reiktų aprašyti visus T. Jakaičio nuveiktus darbus per 30 metų vienuolinio gyvenimo, tai neužtektų didelės knygos. Tačiau galima tą ir labai trumpai išreikšti: jis buvo geras ir tvarkingas vienuolis. Pilnai ir iki smulkmenų užlaikydamas Evangeliškus patarimus, ir stropiai atlikdamas kiekvieną jam pavestą pareigą, realizavo daug ir didelių darbų T. T. Marijonų vienuolijoje, o ypač šv. Kazimiero Amerikos provincijoje. Jo surinktomis lėšomis yra nupirktas garsusis Marijanapolis Thompsone, Conn. Jis įkūrė Hindsalėje marijonų kun. seminariją. Jį matome einant įvairiausias pareigas vienuolijoje: Generalinėje Tarnyboje Romoje, Amerikos Provincijolas, įvairių tos provincijos namų viršininkas, ekonomas. Visur, tačiau, tas pats darbštus, uolus ir tvarkingas vienuolis. Būdamas Amerikos provincijolu 1933-39 m., Tėv. J. Jakaitis ne tik gražiai sutvarkė tos provincijos namus ir papuošė juos naujomis statybomis ir įstaigomis, bet tą gražų darbą praplėtė į kitus kraštus.

ARGENTINOS LIETUVIŲ APAŠTALAS

Graži Argentinos T. T. Marijonų misija yra T. Jono Jakaičio idėja ir jo gražaus pasiaukojimo ir ištvermės vaisius. Keletą kartų anksčiau buvo bandyta įkurti pastovi lietuvių sielovados įstaiga Argentinoje, bet tam nebuvo rasta palankių sąlygų. Tada keli Šiaurinės Amerikos klebonai veikėjai kreipėsi į tuometinį T. T. Marijonų provincijolą Amerikoje T. Jakaitį, kad jis apsiimtų sutvarkyti Argentinos lietuvių dvasinį aptarnavimą. Jis apsiėmė ir tikrai gražiai tą uždavinį atliko. Argentinos lietuviai šiandien gali didžiuotis net dvejomis savo šventovėmis: Aušros Vartų Avellanedoje ir šv. Kazimiero Rosario parapijomis, kuriose vyksta tikrai lietuviškas veikimas ir religinis atgimimas. Iš tų dviejų religinių ir kultūrinių centrų visi Buenos Aires ir Santa Fe ir Cordoba provincijų lietuviai yra puikiai aptarnaujami. Lieka dar dėl nepatogaus susisiekimo ir didelio nuotolio mažiau dvasiniai aprūpinta didelė lietuvių kolonija Berisso mieste. Gerai žinodami, kad be T. Jakaičio pagelbos vargu kas galėtų tą problemą greitu laiku išspręsti, beriesiečiai dažnai klebena T. Jakaičio duris ir prašo jo pagelbos, kad pastatytų jiems bažnyčią prie kurios galėtų nuolatos gyventi lietuviai kunigai.

DARBO VAISIAI

Kunigystės sakramentas savo esme suteikia jį priimančiam tris galias: mokyti, šventinti ir valdyti. Kuo kunigas tas tris jam paties Dievo uždėtas pareigas geriau atlieka, tuo jis daugiau pasitarnauja žmonijai. Jubilijatas gerai suprato tų pareigų reikšmę ir su visu stropumu visą gyvenimą jas vykdė: pradedant nuo gražiai pravestų vaikučių katekizacijų iki rekolekcijų ir misijų vedimo. O atliekančias nuo to milžiniško darbo minutes, panaudodavo lietuvišką spaudą Kristaus mokslą žmonėms paskelbti.

Kiek sielų pašventinta ir kiek jubilijato šv. aliejais pateptomis rankomis sakramentų suteikta, negalime suskaičiuoti. Turime sutikti tik su faktu, kad kaip šioje žemėje jubilijatas turi daug prietėlių, kurie vienu ar kitu būdu jam už ką nors yra dėkingi, taip nepaprastai daug laimingų sielų, dvasiniai aprūpintų ir palydėtų laimingon amžinybėn, garbina tą iškilmingą jojo gyvenimo dieną Didįjį Dievą ir prašo naujų malonių jam ir mums visiems, kurie jo dvasinėje globoje esame.

LINKĖJIMAI!

Džiaukimės, kurie turime progos taip arti Tėvo J. Jakaičio dalyvauti toje garbingoje jo jubiliejaus dienoje. Prašykime, kad Dievas duotų jam ilgai gyventi mūsų tarpe sveikam ir laimingam. Valio, garbingam jubilijatui! Džiaukimės ir sekime jo pavyzdžiu. Vivant sequentes!

Kazimieras

VATIKANO VALSTYBĖ

Šv. Tėvas Sveikina Jubiliatą Kunigą Joną Jakaitį

Vyriausias Ganytojas mielai suteikia Gerbiamam kun. Jonui Jakaičiui, jo auksinio kunigystės jubilėjaus proga apaštališką palaiminimą, linkėdamas gausių naujų Dievo malonių.

Pasirašė kard. Tardini

ARGENTINOS MISIJONIERIAUS TĖV. J. JAKAIČIO SUTIKTUVĖS

Mokslas + Menas + Literatūra

SAULĖTA STOTIS NEPRIRAŠYTA LENTA

Kai ant pečiaus užsiritę klausydavomės pasakų apie karaliūnus, laumes ir apie laimės ieškančius už devynių jūrų — marių, ir kai Ameriką tikėjome esant už Utenos maždaug penkiasdešimt mylių, mumyse jau buvo pradėtas krauti kitų išminties ir paties patyrimų lobis. Mokykla ir gyvenimas išbraižė ir primargino tą žmogaus neprirašytą lentą — tabula rasa, pasakytų mokslinčius. Be abejonės, taip juk ir yra, kasdieną vis gudrėjame, o mirštame tik mažą dalį tepatyrę — tokia tos mūsų rašytos ir neprirašytos lentos platybė.

Tačiau ženklų ir simbolių tarpe nevisi yra vienodi. Yra nepap rastų, giliai širdin įrėžtų, kurie kasdieną vis ryškėja ir nustelbia kitus, išsiskiria lyg vėtomi grūdai, lyg auksas išplaunamas iš smilčių.

SUDIEV KVIETKELI . . .

Iškeliaudamas į nežinią ir į pasaulį, žmogus suklumpa prie sodybos vartų, giliai prie širdies slepia tėvų žemės smilčių saują, į maldaknygės lapus įspaudžia dar sultingą rūtos lapą ir atsigeria skanaus, skanaus versmės vandens, kurio jau niekur neberas, kaip tas Katiliškio negrįžtamai išeinantis.

Nerasim niekur viršum arimų spinduliu dangun čyrenančio vyturėlio, nei pašlaitėse lakštingalos beraginančios kaž kur važiuoti, nei snaudalio dirvonėlyje. Nei palmių prieglobstyje, nei dangoraižių šviesų spalvingam žaisme. O vsia tai palieka giliai širdyje įrėžta, kad niekad neišdiltų ir kad žinotum iš kur atėjęs ir kas esi.

BIENVENIDOS

Tokios mintys sukosi galvoje, kai laivas "GROIX" Rio de la Plata upe artinosi prie Buenos Aires. Ten laukė brolis, giminės, pažįstami, nauji veidai, nauja aplinka ir papročiai, kurie vėl įbrėž ženklus neprirašytoje lentoje.

Tokių ženklų tarpe reikia priskaityti ir "Laiką" su jo redaktoriais, tarnautojais ir bendradarbiais. Malonu visa tai prisiminti, gi mintimis nuskrieji prie korektūrų, junti tą malonumą vartyti prakaitu, dažais ir cigarečių dūmais atsiduodantį naują numerį. Norėtųsi ir vėl spaustuvėje susitikti su abiem Pranais, su Jonu, iškrėsti pokštą, išleidžiant "specialų" Laiko numerį. . . Betgi, ar suskaičiuosi visa tai, ko nepasotinama širdis betrokšt galėtų?

Visi, kas plunksna šiaip bei taip galėjome pakreivezoti, Tėvų Marijonų Avellanedoje bu-

A. Šantaras, "Laiko" pol. rašytojas

vome maloniai sutikti, paprašyti ir paraginti netik skaityti, bet ir parašyti ką nors neseniai dar užgimusiam ir iš Kazimiero gavusiam vardą "Laikui". Taip ir jungęs į tą platų "Laiko" rėmėjų ir bendradarbių ratelį. Vieni nagais, antri ragais. . .

Visa tai prisiminus, norėtųsi ir vėl išgyventi tas valandas bemarginant popierį, vėl užsukti į spaustuvę ir pamatyti naujai pasirodantį "Laiko" numerį

Ta pačia proga malonių prisiminimų eilėje iškyla ir visos lietuviškosios kolonijos Argentinoje veikėjų veidai, jų organizacijos ir tikrai lietuviška širdis. Dėl tos pačios priežasties ir begyvendamas toli nuo Buenos Aires, juntu, lyg kirminą begraužiantį krūtinėje, kuris sako, kad visgi malonu būtų ir vėl pasisvečiuoti Jūsų tarpe, praleisti atostogas mielojo "Laiko" leidėjų, bendradarbių ir skaitytojų gražiame būrelyje. Nėra tai tuščias pasigardžiavimas, nei neįgivendinama svajonė. Juk neveltui yra sakoma, žmogus šaudo — Dievas kulkas gaudo!

Ant. Rytys. Chicago, U.S.A.

Kokio laikraščio tipo tas "Laikas"?

Spausdinto žodžio reikšmė žmonijos gyvenime: švietimo, tautinio, religinio, politinio bei

I-sis Atsakingas Red. Kaz. Vengras

visuomeninio objektyvaus supratimo ir auklėjimo srityse turi labai didelę reikšmę. Tautų lenktyniavimas kultūroje, teknikoje ir kitose viešojo gyvenimo srityse, atsispindi spaudoje.

Mūsų tautos istorijoje spauda suvaidino lemiamą rolę, ji pakėlė iš miego visą tautą ir priruošė ją nepriklausomam gyvenimui. Spaudintas žodis laisvojoje Lietuvoje taip pat buvo mūsų kultūrinio gyvenimo termometras.

Netik laisvame ir savame krašte, bet ir išeivijoje rašyto žodžio reikšmė yra taip svarbi, kad ji negali būti niekuo kitu pakeičiama. Lietuviškoji išeivija po I-jo ir II-jo pasaulinio karo parodė, kad ji įvertino spaudą.

I-sis Vyriausis Red. Pr. Brazys

Štai, Argentinoje, jau 10 metų sukanka nuo "Laiko" kaip dvisavaitinio laikraščio pasirodymo. Jau prieš tai ištisus metus "Laikas" ėjo kaip žurnalas. Taigi, 10 metų yra graži sukaktis laikraščiui, kuris išeina tremtyje. Tuomi galime mes pilnai didžiuotis ir kartu džiaugtis.

Šia proga panagrinėsim bendrai apie laikraščio tipus. Visus laikraščius galima suvesti į tris pagrindinius tipus arba į tris rūšis: informacinis, propagandinis ir vedamosios minties laikraštis.

Informacinis laikraštis skaitomas tas, kuris neturi jokios pagrindinės minties. Toks laikraštis paprastai yra vieno žmogaus rankose ir laikraščio bendradarbiai nesudaro vieningą minties vienetą. Laikraščio turinys priklauso nuo redaktoriaus moralės arba nuo leidėjo minties.

Propagandinio tipo laikraštis siekia praktiškų tikslų. Šios rūšies laikraštis nesistengia įrodyti kokią nors tiesą, bet tik stengiasi skaitytoją įtikinti savais pažadais, sava propaganda. Tokio laikraščio redakcija ir bendradarbiai yra vienos partijos žmonės. Laikraščio tikslas yra laikyti visuomenės opiniją savo valdžioje, todėl toks laikraštis dažniausiai apeliuoja ne į šviesuomenę, bet į pačią visuomenės masę.

Trečias laikraščio tipas — vedaosios minties, turi savo tikslu visuomenei kiek galint objektvę tiesą. Šio laikraščio redakcija ir bendradarbiai sudaro vieną ideologinį vienetą. Laikraščio tikslas yra atskleisti visuomenei tiesą ir paneigti melą.

Todėl šios rūšies laikraštis nuolatos kovoja už tiesą, stengiasi faktus perduoti kiek galint objiektyviau. Vedamosios minties laikraščio teikiami faktai tačiau iš kitos pusės visai nevaržo skaitytojo apsisprendimo, bet tik stengiasi objiektyve tiesa skaitytojui įrodyti faktų tikrumą, arba kurios nors minties teisingumą.

Iš kitos pusės toks laikraštis nesibaido ir kitaip manančių ir jų minčių, jeigu tai tarnauja objiektyviam dalyko išaiškinimui, jeigu tokios mintys neprasilenkia su tiesa ir negriauna vedamosios laikraščio minties. Aukštų savybių žinovai savoje srityje yra visada naudingi ir jų mintys leidžiamos per laikraščio skiltis, tai prisideda prie laikraščio intelektualinio lygio pakėlimo.

II-sis Vyr. Red. Pr. Garšva

"Laikas" kaip tik yra vedamosios krikščioniškos minties laikraštis, kuris apima visas kultūrinio, religinio ir tautinio gyvenimo sritis. Todėl "Laikas" neina į polemiką su menkaverčiais užmetimais, kurie neturi visai noro ieškoti tiesos. Tokiu būdu "Laikas" stengiasi savo skaitytojų akyse visada pasirodyti kaip tikrai kultūringas laikraštis.

Prieš 10 metų, kai "Laikas" iš žurnalo buvo padarytas dvisavaitiniu laikraščiu, buvo susirinkusiųjų labai aiškiai pasisakyta, kad laikraštis būtų vedamosios krikščioniškos mintes, kad būtų vedamas religinėje ir tautinėje dvasioje.

Švenčiant 10 metų sukaktį ir išleidžiant 250 numerį, tenka palinkėti ir toliau tuo užsibrėžtu keliu ištvermingai žengti, neatsižvelgiant į jokius piktus užpuolimus, kurie nori tik griauti, bet ne kurti. Visi žino, kad kurybinis darbas yra visada sunkus, bet Aukščiausiąjam laiminant nėra nieko sunkaus.

— KAPA —

IŠ NEGRIŠKOS POEZIJOS

Negrų arba afroamerikiečių vardu vadinamoji poezija, sukurta pačių negrų arba mulatų, apima ir tą, kuri yra parašyta baltųjų, bet apdainuoja negrus ir jų gyvenima. Tokios negriškos poezijos kurėjų yra beveik visose Pietų Amerikos tautose.

Čia Spausdinamų eilėraščių autoriai yra argentinietis (Hernandez) ir ekvadorietis (Ortiz).

Jose Hernandez

Iš "Martyno Fierro" II d.

Nors baltiesiems velnias juodas,
O juodiesiems baltas jis, —
Tu būk baltas ar juodžiausias, —
Neigt nei tvirtint negali,
Kad mus leisdamas Augščiausias
Skyręs būt į dvi dali.

Adalberto Ortiz

Aš nežinau

Kodėl taip yra
aš klausiu save,
kad beveik visi negrai
tokie vargšai
kaip aš?

Aš nežinau.
Nei aš, nei Tamsta.

Bet, jei būčiau didelis ponas,
labai labai turtingas
tai viską išdalinčiau
tokiems negrams kaip aš.

Bet turtingas aš nebūsiu,
tai jau tikrų tikriausiai,
ir pinigų niekad neturėsiu.

Bet, jei ir būčiau didelis ponas,
vistiek aš juodas būčiau.

Kodėl taip yra?
Aš nežinau.
Nei aš, nei Tamsta.

Iš ispanų kalbos vertė
Antanas Vilutis

LIETUVIŲ TAUTINIAI ŠOKIAI

A. MIKELIONIENĖS STRAIPSNIS LAIMĖJĘS "LAIKO" IV PREMIJĄ

Kiti straipsniai sekančiuose numeriuose.

Šokiai yra taip seni, kurių pradžia negalima nustatyti, nei archeologinėmis iškasenomis, nei jokiais kitais moksliniais tyrinėjimais.

Viena sena legenda sako: pirmą šokį šokęs Adomas su Ieva Rojuje, kad savo džiaugsmą, laimę ir padėką Kūrėjui išreiškus. Tai graži legenda, bet ji pasako, kad kaip tik žmogus galėjo suprasti džiaugsmą, pradėdavo šokti; kiti artimieji prisidėdavo, kad tas džiaugsmas būtų didesnis, ir jau šokdavo keli. Taip ir prasidėjo bendri, arba grupiniai šokiai.

Mažas vaikelis vos pastovįs ant kojelių, mamai dainuojant, juda pagal dainos taktą. Vadinas šokiai įgimtas dalykas.

Atrastos pačios primityviausios laukinės tautelės, turi savo charakteringus šokius, pritaikytus įvairiomis pramagomis.

Virš minėta šokių istorija, taikintina ir mūsų tautiniams šokiams. Jie vystėsi, keitė savo formas pagal laiko, bei gyvenimo sąlygas, neišeidami iš lietuviškos dvasios, neišėjo iš tradicinio lietuvių būdo, paliko tais pačiais tautiniais motyvais.

Jau viduramžiais daugelis žymių keliautojų ir tyrinėtojų stebėjosi lietuvių būdo geromis įpatybėmis, sąžiningumu, darbštumu, sumanumu ir svarbiausiai tai, kad mokėjo gražiai linksmintis.

Čia pažymėsiu vieną iš Simono Gruenau (1520) aprašymą apie legendinį Lietuvos valdovą Vaidevutį. Pažymi, kad jis valdęs kraštą pagal 10 įsakymų, iš kurių paskutinis taip skamba: "Kiekvienas turi būti meilus ir mandagus su savo kaimynais, o tautos sveikatingumui išlaikyti, kiekvienas turi būti linksmas ir mokėti šokti". Kaip matome, jau prieš kelis šimtus metų viena iš svarbiausių meno šakų, buvo šokiai, kuriais ryškiausiai išreiškiama tautos būdas, jos charakteris, gyvenimo nuotaika, tautinis meno supratimas, kultūrinis lygis ir t. t.

Šokiai ypatingą vaidmenį turi jaunuomenėj. Neįsivaizduojama jaunystė be šokių ir dainos. O kur gi rasi geresnę progą ir pakankamai drąsos prisipažinti "myliu", jeigu ne šokių metu. Vargas tam berneliui ar merge-

(Nukelta į 5 pusl.)

SEKMADIENIO
RIMČIAI

GIMĖ IŠ MERGELĖS MARIJOS

Kalbėdami apaštalų sudėtą išpažinimą, apie Kristų sakome: "Kurs prasidėjo iš šventosios Dvasios, gimė iš Mergelės Marijos". Ši tiesa buvo jau apaštalų išpažįstama ir per visus amžius tikinčiųjų pripažįstama. Tai yra neginčyjamas istorinis faktas, kurį paliūdijo Bažnyčios tėvai ir teologai.

Šv. Ignacas Antijokijos vyskupas, turėdamas 107 metus mirė kankinio mirtimi, išpažindamas šią tikėjimo tiesą. Lygiai ir šv. Justinas, šv. Iriniejus, gyvenę II-me amžiuje, savo raštuose aiškiai mokino apie Kristaus gimimą iš Mergelės Marijos. Jie abu už savo tikėjimą mirė kankinio mirtimi.

Pirmaisiais amžiais, kai pagonys būdavo ruošiami krikštui, pirm krikšto apeigų, visi turėjo viešai išpažinti "Apaštalų Simbolį", tai yra padaryti viešą tikėjimo išpažinimą, kuriame yra sakoma: "Tikiu į Jėzų Kristų, kuris gimė iš Mergelės Marijos".

Šis viešas tikėjimo išpažinimas kiek sutrumpintas yra palikęs ir dabartinėje krikšto formoje. Taigi visa bažnytinė liturgija, ypatingai Kalėdų metu kalba apie Kristaus gimimą iš Marijos Mergelės. Kuomet choras gieda: "Ir prasidėjo iš šv. Dvasios, gimė iš Mergelės Marijos", visi suklaupia.

Tą gilią tiesą mums paliūdijo du evangelistai: Matas ir Lukas savo evangelijose. Kristaus gimimą šv. Matas aprašo sekančiai: "Su Kristaus gimimu buvo taip: Jo motinai Marijai esant pažadėtai Juozapui, anksčiau nekaip juodu susiėjo, pasirodė, kad ji pradėjusi iš šv. Dvasios". (Mt. 1, 18). Pagal izraelitų sutuoktuvių papročius ir galiojantį įstatymą, pirma įvykdavo sužieduotuvės, kurios tęsdavosi 12 mėnesių, po kurių jaunavedžiai galėjo gyventi jau kartu.

Iš evangelijos matome, kad laike sužiedotuvių Marija tampa dangaus angelo aplankyta ir pradėjo Kristų iš šv. Dvasios.

Gerasis Ganytojas gimęs iš Mergelės Marijos. — Kun. A. Lubicko raiž

Apie tai išsamiai mums paliūdija evangelistas šv. Lukas (Luko 1, 26 — 38), kuris mini, jog arkangelas Gabrielis aplanko Mariją, kuri buvo pažadėta Juozapui, ir mergelės vardas buvo Marija. Tuomi evangelistas aiškiai norėjo parodyti, kad Marija buvo mergelė ir dar negyveno Juozapo name.

Iš Marijos atsakymo angelui tai dar labiau paaiškėja: "Kaip tai gali įvykti, kad aš vyro nepažįstu". Angelas Mariją nuraminęs, paaiškino, kad tai įvyks šv. Dvasios tarpininkavimu: "Šv. Dvasia nužengs ant Tavęs, ir Aukščiausiojo galybė apdengs Tave, todėl ir Šventasis, kurs gims iš Tavęs, vadinsis Dievo Sūnumi".

Nors Marija ir sutiko būti Dievo Motina, bet žinojo, kad pagal Izraelio įstatymą, tapdama motina sužadėtuvių metu, gali tapti visų žmonių pajuoka, arba net akmenimis užmušta. Tačiau Marija pasitikėjo ir čia Dievo pagelba, kuri mokės išvesti viską gerai.

Juozapas, kuris gerai žinojo Marijos nekaltumą ir dorumą, visai nemanė Marijos kaltinti, bet tik nutarė ją slaptai paleisti, išduodamas privatišką paleidimo raštą. Tačiau Juozapui nebeteko įvykdyti savo sumanymo. "Jam tai bemąstant, štai, Viešpaties angelas pasirodė sapne ir tarė: "Dovydo sūnau, Juozapai, nebijok priimti savo žmonos Marijos, nes kas joje gimė, yra iš šv. Dvasios, ji pagimdys sūnų, o tu praminsi jį vardu Jėzus, nes jis išgelbės savo tautą iš jų nuodėmių" (Mato 1,20-21).

Tuomi Juozapui pasidarė viskas aišku. Jis neabejojo Marijos paimti kaip žmoną ir pats būti jos tikru globėju. Jis suprato, kad per Mariją įvyko pranašystės žodžiai: "Dievas su mumis" (Izaijas 7,14). Todėl Juozapas ir Marija galėjo toliau gyventi pilnoje skaistybėje, kaip jie buvo Dievui prieš tai pasižadėję.

Kaip matome, Kristaus užgimimas iš Mergelės buvo pranašų išpranašautas, evangelikų paliūdytas, apaštalų ir Bažnyčios Tėvų pripažintas, Bažnyčios nuo pat pradžios mokomas, todėl ši tiesa yra neklaidinga tiesa, kurios laikosi visi tikintieji.

Kaip žinome, Kristaus užgimimas įvyko Betliejaus miestelyje, vargingame gyvulių tvartelyje, arba grotoje. Nuo tos šventos nakties jau praėjo beveik 2.000 metų, tačiau vis atsiranda žmonių, kurie norėtų paneigti Kristaus atėjimą, nes jie nenori priimti jį savo Karaliumi, kaip jo nenorėjo priimti patys izraelitai. Todėl teisingai skelbė angelai aną naktį: "Kristus ir šiandien neša savo ramybę ir taiką visiems, kurie jį priima, kurie yra geros valios žmonės".

VOX

MIELI SESĖS IR BROLIAI LIETUVIAI

Visame Pasaulyje

Tokia proga, kaip Kristaus Gimimo Šventės, nepasijunti kai mintimis pradedi skraidyti

aplink pasaulį tarsi matydamas, tarsi lankydamas jus visus šiuo momentu ranka nepasiekiamus. Atgyja tie brangūs išgyvenimai, kuriais, iš jūsų prieteliško nuoširdumo, taip turtingas mano gyvenimas. Šioje nuotaikoje rašau jums visiems, Broliai ir Sesės lietuviai, visus jus sveikindamas Trokštu ir linkiu, kad jūsų širdyse ir sielose dieviška šviesa sukurtų daug dorybės ir paguodos, tvirtybės ir ištvermės, gražių vilčių; kad prasidėjusieji 1960 metai būtų visiems jums gausūs Dievo palaima.

Iš anksto nežinome, kokių įvykių žmonės sukurs 1960 metais, Vienas tačiau dalykas, svarbus visiems geros valios žmonėms, yra žinomas. Šventasis Tėvas Jonas XXIII yra paskelbęs visuotinį Bažnyčios susirinkimą visų krikščionių vienybės reikalu. Sekantieji metai skirti tam įvykiui pasiruošti. Jauskime, kad to įvykio sekmingumu turime būti užsinteresuoti kiekvienas. Tebūna 1960 metai visų geros valios žmonių tarpusavės pagarbos, meilės ir nuoširdžių pastangų metai, kad per krikščionių vienybę laimėtų pasaulyje gera valia, pagarba žmogui. Per tarpusavę meilę ir vienybę Kristuje ir jo Evangelijoje prisidėkime visi pagal išgalės tiesos, teisingumo, laisvės laimėjimui.

Visur pasaulyje besidarbuojančius lietuvius kunigus, seseles vienuoles ir visus lietuvius širdingai sveikinu ir linkiu visiems Dievo palaimos.

Nuoširdžiai jūsų

Vysk. V. Brizgys.

—◆—

LIETUVIAI PRANCŪZŲ ROMANE IR FILME

Paryžiaus leidykla R. Laffont (30, rue de l'Université) išleido romaną, kuriame svarbiausias veikėjas yra lietuvis Kazimieras PANTALAUSKAS. Figūruoja ir kiti lietuviai. Romano autorius Renė Masson. Veikalo siužetas panaudotas jau ir filmui, kurį statė Paul Paviot šią vasarą. Pantalausko vaidmenį veidino amerikietis C. Studer. Įkalbėta ir 20 sakinių lietuviškai, kurie bus sinchronizuoti filmui (E).

LIETUVIŲ TAUTINIAI ŠOKIAI

(atkelta iš 4 psl.)

lei kuri šokti nemokėdavo. Jaunimas juos "liurbiais" vadindavo. Daugumoje viengungiais likdavo, stikliuke ir kituose bloguose palinkimuose laimės ieškodavo.

Visi mūsų tautiniai šokiai yra naturalūs, surinkti iš senelio jiems patiems pašokant. Ne kurie šokiai atkurti pagal dainos žodžių turinį, melodiją ar apibudinimą žodžiais.

Lietuviai, kaip senų tradicijų tauta, tad ir šokiai, daugumoje tradiciniai; tai yra įvairių švenčių bei kitų specialių įvykių: krikštynų, vestuvių, Velykų, Sekminių, rugių piovimo, pabaigtuvių, Kalėdų, Užgavėnių ir kitų.

Šiame trumpame rašinėlyje apibudinsiu pačius charakteringiausius ir visų daugiau mėgiamus šokius.

"KEPURINĖ". — Krikštynų ir vestuvių šokis, kuriuo pranašaujama ir laukiama, kad pirmgimys arba sekantysis būtų berniukas, gi linkint mergaitės, kepurių vietoje panaudodavo skareles.

"MALŪNAS". — Nuo senovės Lietuva lyg nusėta malūnais. Kur plačios lygumos, ten ant pakilesnių vietų sukasi vėjiniai malūnai, kur aukšti kalneliai, tarp jų vingiuoja sraunūs upeliai, ten vandens srove sukami malūno ratai. Bet pasitaikydavo, kad jokio vėjalio, net drebulės lapai nejuda. Arba nuo sausros bei didelio šalčio, upeliuose vanduo išsenka. Tada maldavo kamaros kampe stovinčiomis girnomis. Todėl ir šokis Malūnas visame krašte buvo labai populiarus; jį šokdavo žiemą ir vasarą.

"KUBILAS". — Senos lietuviškos klėtys išsaugojo daug senų įvairios formos ir paskirties kubilų. Jie buvo naudojami kraičiui sukrauti, grūdams supilti, midui bei alui gaminti ir t. t. Šokis Kubilas gražiai atvaizduoja patį kubilą. Šis šokis, kaip ir kubilų gaminimo amatas, po visą kraštą buvo labai pasklidęs ir mėgiamas.

"KALVELIS". — Visų labai mėgiamas Velykų, Sekminių, bendrai pavasario šokis. Čia primenama, kaip artojėlis su nauja žegre verčia pirmąją vagą. Jeigu pavykdavo išvaryti tiesiąją, jam visi metai gerai seksis, ir jo jauteliai bus paklusnūs, ir darbas nepavargs.

"RUGELIAI". — Šokami daugiausiai rugių piovimo pabaigtuvėse, taip originalus tai progai, kad pats turinys jo paskirtį pasako. Dėl savo gražumo mėgiamas ir šokamas bet kuria proga.

"MIKITA". — Be jos neapseidavo jokia pramoga, kur tik alučio bei midučio netrūkdavo. Įsismaginę seniai, imdavo kas pakliūdavo: lazdą, šluotą, arba net iš kampo suodiną kačiargą. Kartais net jaunieji jų vikrumu stebėdavosi.

"AUDĖJĖLĖ". — Pavasario šokis. Niekur mergelė negalėjo įdėti tiek grožio ir širdies kaip audiniuose jų marguose raštuose ir gražiuose spalvų deriniuose. Todėl ir šokis Audėjėlė vienas iš gražiausių ir šokamas su didžiausiu atidumu ir grakštumu. Mergaitei, kuriai po ilgos gavėnios nesisekdavo šokti, jai nesiseks nei audime per ištisus metus. Narpliosis siūlai arba truks.

"LENCIŪGĖLIS". — Juo išreiškiama jaunimo sugyvenimas, intrygos, ypač berniukų su mergaitėmis. Mėgimas šokti gegužinėse, kur susirinkdavo kelių kaimų jaunimas.

"OŽELIS". — Beveik išimtinai šokdavo piemenys. Žiemą pasipratindavo, o per šv. Jurgį, gyvulių globėją, tikrai mikliai pašokdavo. Tas, kuris aukščiau kojas išmesdavo, to ir gyvulėliai bus sveikesni, ėriukai, veršiukai, augs didesni. Gi jam pačiam garbė pasirodyti prieš didžiuosius ir prieš patį šv. Jurgį, kuris pats būdamas, taip pat vikrus buvo. Piemenys daugiausiai žinių įgydavo iš savo skerdžių, kurie žinodavo šimtus pasakų, padavimų, mįslių, taip pat ir šokių.

Šiandien tautiniai šokiai ne tik pramogos dalykas, bet ir vienas iš ginklų už Tėvynės laisvę. Mes esantieji laisvame pasaulyje, tautiniais šokiais sujaudinome kiekvieną tautietį, atkurdami jame kartais ir labai apgęsusią Tėvynės meilę. Sibire ištremtas mūsų jaunimas, išvargintas sunkaus darbo, žiauraus klimato, išbadėjęs, bet tautiniais šokiais palaiko viltį, stiprina jėgas kaip norsi štverti, irsavo mylimą išvargintą Tėviškę pamatyti.

Tėvynėje likusieji šoka, kad neapgęestų viltys, sutrumpėtų laikas, greičiau ateitų aušros rytas, ir tada visi iš visų pasaulio kraštų susitiktume mojuodami kepurėmis, lyg tame kepurinės šokyje, susikabinę į lenciūgėlį, naują Lietuvai ateitį kursime.

Gen. Vinco Grigaliūno-Glovackio auksinis jubilėjus

Kaip jau esame minėję praeitame numeryje, gen. V. Grigaliūnas Glovackis pereitų metų spalių 31 dieną kukliai savo namuose calle 21. 9-73 Tunja, Kolumbijoje paminėjo auksinį moterystės jubilėjų.

Kadangi jubiliatas šiais metais švęs ir 75 metų savo amžiaus sukaktį, norime su skaitytojais pasidalinti keliomis mintimis apie gerbiamo jubiliato praeito gyvenimo veiklą.

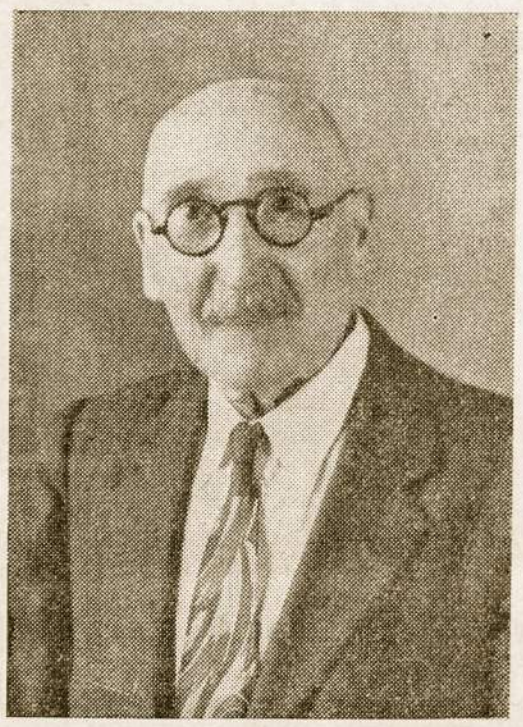

Generolas V. Grigaliūnas yra gimęs 1885 m. rugpiūčio 9 d. Jiezne, Trakų apskričio.

Jau nuo pat mažens pasuko kario keliu. Vos baigęs Balstogės progim naziją, įstojo į Vilniaus karo mokyklą. Mokyklą baigęs, kaip karininkas tarnavo Turkestane. Po I pas. karo grįžo Lietuvon ir apsigyveno Vilniuje. Tveriantis savanorių pulkams, Vincas Grigaliūnas stojo taip pat į jų tarpą ir padėjo organizuotis. Kovojo su bolševikais, bermontininkais, vadovaudamas II-am pėstininkų pulkui. 1920 m. buvo paskirtas II-os divizijos vadu ir vadovavo lietuvių kautynėms su lenkais Augustavo miškuose. Už drąsą ir marsumą buvo apdovanotas dviem Vyčio Kryžiais. 1922-1925 m. buvo Vyr. štabo mobilizacijai viršininkas. Po 1926 m. rinkimų iš karinės tarnybos atleistas. Įsteigė laikraštį "Tautos Valią", už ką valdžios areštuotas, bet po 1926 m. gruodžio sukilimo vėl išlaisvintas. Grįžo atgal į kariuomenę ir iki 1932 metų buvo paskirtas generolu ypatingiems krašto apsaugos reikalams. Tuo pačiu metu studijavo LU teisių fakultete, kurį baigė ir įšėjęs į atsargą vertėsi teisininko darbu. Pirmosios 1940 rusų okupacijos metu slaptėsi Gudijoje. Vėliau vokiečiams užėmus Lietuvą, grįžo į Kauną ir 1944 m. su kitais tautiečiais pasitraukė į Vokietiją. Dabar gyvena Kolumbijoje.

Generolas Lietuvoje bendradarbiavo laikraščiuose kaip "Mūsų Žinyne", "Karde", "Karyje", o tremtyje — "Gimtoje Šalyje", "Laike", "Laisvėje" ir kituose. Beto jubiliatas yra žinomas kaip ilgametis lietuvių katalikų veikėjas.

"Laiko" redakcija ir administracija ta proga siunčia geriausius Naujųjų Metų linkėjimus: geros sveikatos, daug giedrių ir šviesių dienų po Kolumbijos pietų dangumi!

"Laiko" redakcija

ALTo atstovų suvažiavime padaryti pranešimai

ALTo suvažiavime apyskaitinius pranešimus padarė jos pirmininkas Leonardas Šimutis, sekretorius Dr. P. Grigaitis ir iždininkas M. Vaidyla. Išimtinai politinio turinio apžvalginį pranešimą padarė VLIKo pirmininkas Dr. A. Trimakas — "Apgaule toli nenueisi".

Dr. Trimakas išryškino tokius reikalavimus:

1. Kad Sovietai pasitrauktų iš Lietuvos;

2. Kad lietuvių tautai laisvų rinkimų keliu būtų leista sudaryti savo nepriklausomą vyriausybę;

3. Kad Lietuvos byla figuruotų visuose svarbiuose tarptautiniuose pasitarimuose, kaip šiandien figuruoja Vengrijos klausimas;

4. Kad bent vienas didžiųjų galybių sutikimas, jeigu tokių būtų daugiau, būtų skirtas pavergtųjų Europos tautų, taigi ir Lietuvos, laisvės reikalui;

5. Patys turime kelti ir akcentuoti pavojų, kuris gręsia visam laisvam pasauliui, nesulaikomai komunistams naudojant visus pavergtųjų kraštų ūkinius, mokslinius, kultūrinius ir kitokius resursus Maskvos imperializmo tikslams;

6. Tolygiai turime reikalauti, kad būtų atmestas bet koks kompromisas su Sovietų Sąjungos moralės principais ir pavergtųjų tautų sąskaiton;

7. Turime remti ir palaikyti mūsų tautos rezistencinę dvasią, jos viltį, kad laisvė bus restauruota ir informuoti apie laisvųjų lietuvių darbus, kas šiuo metu įmanoma tiktai oro bangomis;

8. Reikėtų taip pat pabrėžti, kad JAV pasitraukimas iš Europos reikštų komunistų įsigalėjimą ir karo pagreitinimą;

9. Neturi pritarti jokiom taikaus sambūvio politikos nuolaidoms, nes jos veda į komunistų pergalę;

10. Reikia užakcentuoti, kad be laisvės Rytų Europoje neįmanoma pasaulio taika;

11. Turime stiprinti savo ideologinę kovą su komunistinių idėjų įsiskverbimu ir Maskvos propaganda;

12. Priminti Vašingtonui, kad Sovietų kultūriniai mainai, skelbiamoji šaltoji taika, taikus sambūvis ir tarptautinės padėties atlydis yra išnaudojami Maskvos ekspansijos reikalams;

13. Priminti taip pat, kad ne taip svarbu yra, kada ir kaip Europa bus apjungta, bet kas tą apjungimą įvykdys;

14. Nemažiau reikėtų reikalauti, kad kiti nespręstų Lietuvos likimo be mūsų pačių dalyvavimo arba bent mūsų atstovų atsiklausimo;

15. Visaip moraliai ir medžiaginiai remti VLIKo, kaipo veikiančio globaline plotme, laisvinimo darbus, ypatingai jo informacijos ir radijo programas.

Daug suminėtų žygių ALT yra sėkmingai atlikęs, o kitus tebetęsia ligi šios dienos. Jam linkėtina puikių rezultatų jo veikloje. ALT žodis Vašingtone, Valstybės departamente, Kongrese, turi didelės reikšmės. Nemažiau svarbūs yra jo organizuojami vajai laisvinimo darbui finansuoti, be kurių vargiai būtų įmanomas VLIK darbas ir iš viso bet kokie Lietuvos laisvinimo žygiai.

6-sis pasaulinis laisvųjų profesinių sąjungų kongresas prieš diktatūras, priespaudą ir kolonializmą

(E) Šeštasis pasaulinis laisvųjų profesinių sąjungų kongresas Briuselyje (gruodžio 3-11 d.) priėmė eilę rezoliucijų, iš kurių kelios yra svarbios ir pavergtosioms R. Europos tautoms.

T. k. priimta rezoliucija, smerkianti visas komunistines ir kitokias diktatūras, kur jos pasireikštų. Laisvosios profesinės sąjungos pasižada ateityje dar didesniu ryžtingumu kovoti prieš diktatūras ir priespaudą.

Kitoje rezoliucijoje laisvųjų profesinių sąjungų kongresas pasisakė prieš bet kurį kolonializmą ir sveikina visas pastangas, nukreiptas į kolonializmo reiškinių naikinimą.

Dar kitoje rezoliucijoje protestuojama prieš tai, kad diktatūrų šalyse nuolat pažeidžiama darbo žmonių teisė burtis į laisvasias profesines sąjungas.

Laisvųjų profesinių sąjungų tarptautiniam centrui šiuo metu priklauso bemaž 57 milijonai darbininkų ir tarnautojų. Laisvos profesinės sąjungos veikia 100 kraštų. Su tuo centru artimai bendradarbiauja Rytų ir Vidurio Europos profesinių sąjungų centras egzilėje, kuriam priklauso ir lietuvių grupė, turinti savo spaudos organą — "Darbininkų Balsą", leidžiama Londone.

•

(E) Amerikiečių laikraščio korespondentas apie Lietuvos sostinę. Baltimorės (JAV) dienraštis "The Sun" gruodžio 6 d. įsidėjo savo korespondento P. J. Kumpa pranešimą apie Vilnių. Pastebėjęs, kad lietuviai tame mieste dabar sudarą daugumą, nors esą ir daug rusų, koresp. pažymi, kad žydų skaičius sumažėjęs iki 15.000. Vilnius išsaugojęs savo viduramžišką išvaizdą, primindamas Pragos, Vienos ir Krokuvos miestus. Miestas nuo karo daug nukentėjęs. Atstatymas vykęs lėtai, tik pastarais metais Vilnius atsistatęs iki prieškarinio lygio. Be to, statosi ir naujos miesto dalys. Katedroje — geriausiame klasikinės statybos stiliaus pastate — yra įrengtas muziejus. Stalino prospektą gyventojai po senovei vadiną Gedimino gatve. Toji gatvė esanti pagrindinė prekybos gatvė. Pirkėjai mažai kuo skiriasi nuo pirkėjų Gorkio gatvėje Maskvoje. Šaltomis ir lietingomis gruodžio mėnesio dienomis Vilnius neteikiąs linksmo miesto vaizdo. Už tai liūdesiui išblaškyti galima nueiti, sako koresp., į naująją "Neringos" kavinę. Tai esąs modernus ir patrauklus restoranas-kavinė, greičiau panaši į Vakarų Europos ar Amerikos svetainę, negu į sovietinę kavinę. Pasirodo, kad Maskvos "Izvestija" kritikavo tos Vilniaus kavinės

PAGALBOS ŠAUKSMAS IŠ SUVALKŲ TRIKAMPIO

Spausdiname porą laškų, gautų iš Lenkijos lietuvių, gyvenančių Suvalkų trikampyje. Šie laiškai rodo, kaip vargingai gyvena ten lietuviai. Nors pas mus irgi yra "austeridad", tačiau nepalyginsi su ten gyvenančių lietuvių vargais. Būtų labai gražu, kad Argentinos lietuviai, ypatingai organizacijos prisidėtų prie šių lietuvių sušelpimo pakieteliais (Redakcija).

BRANGŪS BROLIAI LIETUVIAI!!!

Sveikinu Jus, brangūs broliai, linkėdama daug sveikatos ir laimės.

Aš gyvenu su vyru ir vaikais. Mes su vyru esame nesveiki Man jau yra 54 metai. Aš seniau sirgau gripu. Dabar man labai galva skauda, jog jokie vaistai nepadeda. Todėl kreipiuosi į Jus, brangūs broliai, padėkite man. Jei galite, tai atsiųskite vaistų nuo galvos skaudėjimo. O! kaip aš Jums būsiu dėkinga! 1957 *m. sudegė mūsų trobesiai, todėl dabar neturtingai gyvename. Taigi mažu galėtumėte suteikti pašalpą. Mes Jūsų už tai niekad nepamiršime ir žinosime, kad nors toli gyvename, bet mūsų broliai neužmiršta mūsų. Labiausiai prašau Jūsų, kad pasiųstumėte man vaistus:*

Sudiev brangūs broliai!
Su pagarba S. Joniškienė
Su ilgesiu lauksiu.

Adresas: Stefania Januszko, Widugiery, p-ta Jodeliszki, pow. Sejny, woj. Bialystok, POLSKA.

Sveikinu Jumis gerbiamieji Ponai Lietuviai, aš Gilys Algirdukas einu į mokyklą, į 3-čią skyrių ir turiu sesutę vardu Birutę, kuri turi tik 5 metelius ir yra labai nesveika, nes nevaldo vienos kojukės, tai man labai sunku vaikščioti su ja. Taigi labai prašyčiau mažu atsiųstumėte man kokių drabužių eit į mokyklą, nes tėveliai neturi iš ko nupirkt. Tėveliai jau metai kaip važiuoja pas daktarus su Birutėlė į Varšuvą... Kas antras mėnuo vis važiuoja su ja į Varšuvą, bet jai nėra geriau.

Taigi labai prašau, jei galite, atsiųskite man ir mano sesutei kokių dovanėlių. Jau baigiu rašyti šitą laiškutį ir atsiprašau dovanokite Ponai Lietuviai, kad aš prašau dovanų.

Su Dievu
Gilys Algirdukas.

Adresas: Gilis Algerd, Vies Radiacie, pocta Jodeliski, pow. Sejny, POLSKA.

Komunizmo kurpalis ir bizūnas

Nagrinėdami praeitis laikų lietuvių literatūrą, okupuotos Lietuvos literatūros istorikai išeinamuoju punktu pasirenka Lenino žodžius, kuriais jis kitados kreipėsi į komunistus, kalbėdamas apie kultūrinių vertybių pasisavinimą, būtent: "Jūs turite ne tik įsisavinti jas, bet įsisavinti taip, kad į jas žiūrėtumėte kritiškai, kad napkrautumėte savo proto tuo šlamštu, kuris nereikalingas, bet praturtintumėte jį žinojimu visų faktų, be kurių negali būti šių laikų apsišvietusio žmogaus".

Uolus komunizmo idėjų sklaidėjas K. Korsakas, remdamasis šias savo mokytojo žodžiais, aiškina: "Nagrinėdami lietuvių literatūrinį palikimą marksizmo-leninizmo mokslo šviesoje ir tuo būdu duodami pirmą kartą teisingą mokslišką lietuvių literatūros nušvietimą, mes privalome turėti prieš akis tarybinės visuomenės auklėjimo komunizmo dvasia uždavinius". Visa kita — tai, kas iš tikrųjų literatūra padaro — nesvarbu: tai, Lenino žodžiais betariant, — "šlamštas".

Taigi, koks apgailėtinas okupuotos Lietuvos literatūros istoriko darbas, koks sabloniškas ir siauras! Iš tikrųjų, šiais laikais lietuvių literatūrą kurti ir nagrinėti lengviausia komunizmo agitatoriui ar milicininkui: parink komunistinių šūkių, neapykantos "buržuazijai", suregistruok socialines nelygybes motyvus, — ir darbas bus atliktas pagal Lenino partijos reikalavimas.

Tačiau kompartijos samdiniai patys dažnai turi pripažinti, kad lietuvį rašytoją tempk netempk ant marksizmo-leninismo kurpalio, jis vistiek lieka lietuvis. Taigi ne tik gyvieji, bet ir mirę lietuviai rašytojai šiandien turi kentėti, tempiami ant komunistinio kurpalio, kaip turi kentėti kolchozininkai, plakami komunistinio bizūno.

(E) Šiniomis iš Kopenhagos, Danijos vyriausybė nutarė pritarti bendram Danijos-Fed. Vokietijos karo laivyno štabo įkūrimui Baltijos jūrai ginti. Danų vyriausybė taip pat pranešė šiaurės alijantų kariniams štabams, kad Kopenhaga sutinka su britų admirolo Townsend paskyrimu bendro Baltijos jūros gynybos štabo viršininku. "Stockholms Tidningen" pranešimu, naujasis nutarimas esąs tik formalumas, nes tikrovėje ir toliau veiks Baltijos jūros gynybos planavimo štabas, į kurį be danų ir vokiečių įeina dar ir britų, amerikiečių ir prancūzų kariniai atstovai. Baltijos jūros gynyba, kaip iki tol, taip ir ateityje bus laikoma bendru šiaurės Atlanto sąjungininkų reikalu.

Baltijos jūros gynybos stiprinimas turėtų ypatingą reikšmę karo atveju. Tuomet Atlanto gynybos organizacijos valstybės stengtųsi išėjimą iš Baltijos jūros ir įplaukimą į ją visais būdais kontroliuoti. Net stipriausias sovietinis laivynas iš Baltijos jūros negalėtų išplaukti į šiaurės Atlantą. Iš to ir kyla Maskvos nuolatinės pastangos Skandinavijos valstybes ir pačią Baltijos jūrą kiek galint "neutralizuoti".

TEMPERLEY

● Argentinos Lietuvių Bendruomenės Temperley Apylinkės visuotinas narių susirinkimas, 1959 m. lapkričio 28 d., išrinko naują valdybą, kuri pasiskirstė pareigomis:

SADAUSKAS JUOZAS, pirm., ANGELAITIS FORSTAS, vice-pirm., POVILAITIS MOTIEJUS, kasininkas, GEČAS ANTANAS, sekret. ir PLATAKIS B. II-sis sekret.

CIBAVIČIUS VLADAS iš pirmininko pareigų pasitraukė ir pasiliko pirmininku revizijos k-jos.

PADĖKA

Visuotinis susirinkimas ir naujoji valdyba, p. Cibavičiui, už atliktus didelius darbus, nuoširdžiai dėkoja ir ateityje tikisi visur ir visada jo patarimo.

Apylinkės Valdyba

Argentinos Liet. B-nės Temperley Apylinkės naujoji valdyba, 1960 m. sausio 23 d. 17 val. p. Žekio namų parke, Villa Sastre c. 14 (entre 7 - 9) ruošia

DIDELĮ PIKNIKĄ - GEGUŽINĘ

su orkestru.

Čia dideliausiame palmių ir vaismedžių parke, maloniai kviečiame visus, o ypač jaunimą bendrai praleisti laiką. Veiks bufetas ir bus užkandžiai. Įėjimas laisva auka. Esant blogesniam orui įvyks ten pat p. Paliukėnų salone.

Apylinkės Valdyba

J. E. Kauno Arkivyskupo Metropolito Dr. Juozapo Jono Skvirecko Laidotuvės

†

Pirmąsias dienas po mirties (nuo 1959. XII. 3.) Jo E. Arkivyskupo kūnas buvo pašarvotas Zamse-Tirolyje, seselių koplyčioje, pas kurias jis buvo išgyvenęs paskutiniuosius 14 metų. Gruodžio 8 popietėj dvigubame metaliniame ir mediniame karste buvo pervežtas į Zamso parapijos bažnyšią. Tą patį vakarą prie karsto kunigai, vadovaujant J. E. vysk. Dr. Vincentui Padolskiui, atatgiedoja gedulingus mišparus ir, kartu su bažnyčioj susirinkusiais vietos gyventojais, sukalbėjo už mirusiojo vėlę šv. rožančių. Sekantį rytą nuo 6 val. buvo laikomos vienos po kitų gedulingos šv. Mišios, o 8,30 val. pradėtos ekzekvijos, kurias giedojo 2 vyskupai, 3 abatai ir apie 30 kunigų. 9 val. J. E. vyskupas Dr. V. Padolskis atnašavo pontifikalines gedulingas šv. Mišias, asistuojamas prel. Dr. L. Tulabos, mons. Kl. Razmino, Sielovadų direktorių Tėv. Bernatonio ir kun. R. Mutulio (latvis) ir dviejų Kauno arkivyskupijos kunigų, kun. Dr. J. Petraičio su kun. su kun. J. Tautkevičium. Per jas giedojo vietos parapijos choras. Tuo pačiu metu buvo laikomos šv. Mišios taip pat prie kitų trijų altorių. Po šv. Mišių vysk. Padolskis pasakė pamokslus vokiškai ir lietuviškai, iškeldamas velionies nuopelnus Lietuvos Katalikų Bažnyčiai (ypač išryškindamas velionį kaip viso šv. Rašto vertėją į lietuvių kalbą) suminėdamas arkivyskupo — tremtinio tragiką ir Lietuvos Episkopato vardu nuoširdžiai dėkodamas vietos vyskupui Dr. Rusch bei vienuolėms seselėms už priėmimą ir globą per 14 metų. Pamokslininkas pareiškė viltį, kad Zamse velionies palaikiai bus priglausti tik laikinai, kol atsiras galimybė juos patalpinti Kauno katedroj, šalia velionies pirmatakų. Po pamokslo nuskambėjo įspūdingoji Liberame (išgelbėk mane) giesmė ir prasidėjo paskutinė eisena atgal į seselių vienuolyno koplyčią. Išsitiesė ilga procesija, kurios priekyje žygiavo tautiniais rūbais apsirengusių tiroliečių orkestras, bažnyčios tarnai, kunigai, abatai, vyskupai. Padengtas vainikais karstas buvo vežamas arklių dvejetu. Paskui jį ėjo Zamso ir apylinkių gyventojai, o taip pat trys lietuvės. Skambėjo varpai, dvasiškiai kalbėjo rožančių, orkestras grojo gedulingus maršus. Vienuolyno bažnyčios prezbiterijoje laukė atvira kripta. Prie jos buvo padėtas karstas. Vyskupas Padolskis atkalbėjo paskutines maldas. Po trumpą atsisveikinimo žodį tarė: PLB Vokietijos Krašto Valdybos vardu jos vicepirmininkas kun. Br. Liubinas, Vokietijos lietuvių kunigų vardu Sielovados direktorius Tėv. A. Bernatonis ir galiausiai Insbrucko ordinaras vyskupas Dr. Rucsh. Apeigos baigtos giesme Marija, Marija ir Lietuvos Himnu. Karstas nuleistas į kriptą.

Laidotuvės organizavo A. A. Arkivyskupo sekretorius mons. Klėmensas Razminas, talkininkaujant vietos kunigams ir vienuolėms seselėms. Laidotuvėse dalyvavo Insbrucko vysk. ordinaras Dr. Rusch, Vilkaviškio vysk. koadjutorius Dr. V. Padolskis, 3 vienuolynų abatai austrai, latvių Sielovados direktorius kun. R. Mutulis, 4 lietuviai kunigai iš Rmos, 4 lietuviai kunigai iš Vokietijos, 1 lietuvis kunigas vienuolis iš Austrijos, ir apie 20 austrų kunigų. Iš lietuvių pasauliečių tealyvavo tik dvi vietinės moterys ir Dr. Deveikė, Prancūzijos bei -Vokietijos -gyventoja. -Austrų buvo pilna bažnyčia. Vainikai padėti iš Vokietijos Ateitininkų Sendraugių, Vokietijos Lietuvių Sielovados, VLIKo Vykdomosios Tarybos, PLB Vokietijos Krašto Valdybos.

Kun. Bronius Liubinas (ELI)

Bus šventinamas paminklas ant V. Jusaičio ir B. Juozaičio kapo

Š. m. rugsėjo 22 dieną mūsų kolonijoje tragiškai žuvusiems virš minėtėms lietuviams, jų palaidojimu susirūpino visi jų draugai. Išlaidos buvo didelės ir neužteko tų gausių aukų, 14.000 pezų sumoje. Tokį svarbų reikalą suprato žuvusiųjų draugai gyvenantieji Šiaurės Amerikoje ir savo aukomis ne tik prisidėjo prie laidojimo išlaidų padengimo, bet dar prisiuntė pinigų ir dėl paminklo-antkapio padarymo. Taigi, artimiausiu laiku ant jų kapo, Avellanedos kapinėse, bus padarytas paminklas. Paminklo šventinimas įvyks š. m. sausio 24 dieną 16 valandą, todėl visi tragiškai žuvusiųjų V. Jusaičio ir B. Juozaičio draugai ir pažįstami kviečiami dar kartą gausiai susirinkti prie jų kapo, dalyvauti paminklo pašventinime ir vieningai, bent mintimis, pareikšti padėką tiems, kurie toli nuo čia gyvendami ryžosi savo aukomis taip gražiai sutvarkyti šį dvigubą savo draugų kapą.

Kapas randasi 33 sekcijoj o kapo Nr. 19.

Esant blogam orui šventinimas nukeliamas į sausio mėn. 31 d. 16 val.

— L. Kančauskas —

MŪSŲ MIRUSIEJI

Naujųjų Metų pačioje pradžioje apie 3 val. nustojo plakusi tauraus lietuvio **Telesforo Mikalausko** širdis, toji širdis, kuri taip karštai mylėjo savo tėvynę, jos giesmes ir dainas. Nuo pat Cecilijos choro pirmųjų kurimosi dienų per ištisus 25 metus velionis aktyvai dalyvavo jame.

Velionis taip pat prisidėjo prie marijonų statomos bažnyčios savo sunkaus darbo santaupomis. Pirmuosius metus velioniui teko Argentinoje praleisti tolimoje provincijoje dirbant lauko darbus. Vėliau gavo darbą "Tamet" metalo apdirbimo fabrike, kur jis dirbo prie liejyklos ir vėliau karšto emaliavimo skyriuje. Fabrike bedirbdamas ir susirgo.

1957 m. fabriko vadovybė už pavyzdingą ir sąžiningą 25 metų darbą apdovanojo aukso medaliu. Nors pats sunkiai dirbo, bet reikalui esant ateidavo kitiems į pagelbą. Po šio karo iš Europos atvykusiems dviems jaunuoliams padėjo įsikurti, kurį laiką juos išlaikydamas savo namuose.

Velionis kilimo Šiluvos parapijos, Švelnių vienkiemio. Lietuvoje liko jo vyresnis brolis ir dvi seserys su šeimomis. Argentinoje paliko liūdinti žmona ir sesuo su vyru ir dviem vaikais. Mirė aprūpintas šv. sakramentais. Sausio 2 d. kunigo, artimųjų bei pažįstamųjų buvo palydėtas į Sarandi kapines.

Tebūnie lengva Argentinos žemelė!

— Galeckas —

JIEVAI MIKALAUSKIENEI dėl mylimo vyro

Telesforo Mikalausko

mirties, reiškia nuoširdžią užuojautą ir drauge liūdi

Jonas ir Karolina Gradeckai

Mylimam Cecilijos choro nariui

Telesforui Mikalauskui

mirus, jo žmonai IEVAI MIKALAUSKIENEI reiškia nuoširdžią užuojautą.

Arg. Lietuvių "Šv. Cecilijos" Choras
ir "Lietuvos Aidų" Radijo valandėlė

PADĖKA

Ypatingai gilią ir nuoširdžią padėką reiškiu p. Julijai Gudavičienei, p. Schosui Oculich, pp. Gradeckams, pp. Bassetti su žmona, pp. Galeckams, pp. Černiauskams, kurie man sunkioje valandoje visokiais būdais padėjo slaugyti mano mylimą vyrą a. a. Telesforą Mikalauską iki pat paskutinio atodūsio.

Dievas teatlygina Jums visiems!

Nuliūdusi žmona

PADĖKA

Gilią padėką reiškiu visiems, buvusiems mano vyro draugams, pažįstamiesiems, bei visiems, kurie palydėjo mano mylimą vyrą a. a. T. Mikalauską į amžino poilsio vietą.

Liūdinti žmona

— **Romualdas Navalinskas** eidamas 62 metus mirė gruodžio 9 d. savo namuose Villa Caraza.

1959 m. gruodžio 27 d. mirė L. S. A. 4-to skyriaus narys Vincas Pranckaitis. Gyveno Jorge Chaves, Lanus, pas pp. Žukauskus. Velionis kilimo iš Žeberių kaimo, Užvenčio valsč., Šiaulių apskr. Argentinon atvyko 1929 m. Dirbo įvairius darbus. Prieš 3 metus išėjo į pensiją ir pasijutò nesveikas. Per 8 paskutinius mėnesius buvo visą laiką plaučių vėžio kankinamsa, nuo kurio ir mirė.

Argentinoje velionis paliko brolėną K. Pranckaitį su šeima, o Lietuvoje žmoną ir dvi dukteris: Stefaniją ir Anicetą. Abu velionies sūnus Juozą ir Kazimierą bolševikai 1940 metais su šeimomis išvežė į Sibirą, kur juos nukankino.

Velionį amžinai kelionei paruošė kun. A. Steigvilas, suteikdamas šv. sakramentus, atlaikydamas po mirties gedulingas Mišias ir palydėdamas į kapines. Velionį į amžino poilsio vietą palydėjo būrys draugų ir pažįstamų. Prie naujai supilto kapo buvo padėti gyvų gėlių vainikai.

Tebūnie lengva Argentinos žemelė.

— Kaimynas —

1960 m. sausio mėn. 5 d. apie 6 val. iš ryto staigi ir netikėta mirtis iš gyvųjų tarpo išplėšė "ALPARGATAS" tekstilės fabriko rušiavimo inspektorių, belaukiantį kolektyvo grįžti namuosna **PRANĄ LESČIŲ** 45 metų amžiaus. Velionis buvo gimęs Tadarva kaime, Kruonių val. Trakų apskrity. Į Argentiną atvyko prieš pat II-jį karą (1939 m.), vedė Sofiją Petrusevičiutę, kuri prieš vienuoliką metų mirė palikdama dų sūnus: Romualdą 7 m. ir Henriką 2 m. Velionis buvo išsimokslinęs, malonaus būdo. Redagavo laikraštį "IŠVIEN" ir kitose kultūrinėse lietuvių organizacijos veikė kiek tik sąlygos leido. Prieš keletą metų vedė antrąją žmoną atsikviesdamas iš Vokietijos, Valeriją Tolušytę, kurį taip pat, neseniai po operacijos yra ligonis. Visa šeima tikėjosi greit išvažiuoti į Jung. Amerikos Valstybes. Mirė nuo širdies smūgio ir augšto kraujo spaudimo palikdamas giliame liūdesy du sūnus našlaičius, ligonę žmoną Valeriją, Teresę Petrusevičiutę ir Kazimierą su Algimantu ir Laimute Stasiukonius, pusbrolius Feliksą Naruševičių su šeima ir Vincą Naruševičių su šeima ir kitus gimines ir pažįstamus Argentinoje, o Sibire: Barborą Rimkevičiutę su Izidorium Toliušius ir kitus, Lietuvoje: motiną Zabelę Lesčienę su broliu, Amerikoje: Kazimierą Tolušį ir kitus. Palaidotas Villa Calzada kapinėse kun. A. Lubicko ir daug giminių ir draugų bei kaimynų.

Ilsėkis ramybėje.

Kazimieras Šovinys

ŠVENTOS MIŠIOS AUŠROS VARTŲ BAŽNYČIOJE

1960 metais sausio mėnesio:

20-ją 8 val.
a. a. DOMINIKĄ JOKUBAUSKĄ

22-ją 9,30 val.
a. a. KAZIMIERĄ ŠOVINĮ

24-ją 10,30 val.
a. a. PRANČIŠKĄ RIMAVIKAITĘ-LYSIENĘ

27-ją 7,30 val.
a. a. VINCĄ LIPINSKĄ

9,30 val.
a. a. VLADĄ MENČIŪNĄ

31-ją 10,30 val.
a. a. KAZIMIERĄ VELIČKĄ

Vasario mėn. 4-ją 8 val.
a. a. IGNACĄ NORVAIŠĄ

5-ją 8 val.
a. a. ANTANĄ KVIETKAUSKĄ

6-ją 9 val.
a. a. MONIKĄ BALIUKIENĘ

7-ją 8 val.
a. a. KAZIMIERĄ ir PETRONELĘ KAZLAUSKUS

9 val.
a. a. ANTANĄ RAČKAUSKĄ

10,30 val.
a. a. SOFIJĄ POCIŪNIENĘ

— Šv. Mišios už a. a. Kazimierą Šavinį, šešerių metų mirties proga, Aušros Vartų bažnyčioje sausio 22 d. 9.30 val., bus atlaikytos gedulingos pamaldos. Gimines ir artimuosius kviečia atsilankyti.

Žmona Salomėja ir duktė Elena

25-ją 9 val.
a. a. VERONIKĄ LUBICKAITĘ ir JUOZĄ DUMŠES

PARSIDUODA NAMAS

Calle Carlos Delli 2396, Longchamps, 4 kvadros nuo stoties parsiduoda namas su sklypu žemės.

Teirautis pas Karolį Talutį, Calle Carabelas 241, Avellaneda.

Puikiausios maudymosi sąlygos sūraus vandens

Baseine "LIETUVA",

LA SALADA

— 1 KVADRA NUO BASEINO "LA ISLA" —

Sav. Kastutė Masiokienė ir sūnus

DUODAMI PIETŪS IR ŠALTI GĖRIMAI

LIETUVIŠKA AUDYKLA "DROBĖ"

Savininkas VYTAUTAS DORELIS

Parduoda lietuviškai raštuotas drobes, languotas staltieses bei lygias kitas medžiagas.

Kainos be konkurencijos, nes parduodama pačiame fabrike.

BOGOTA 4175 Cerro, Montevideo, Uruguay

Telefonas 22 - 17 - 77

MINKŠTŲ KĖDŽIŲ FABRIKAS

GAMINAMOS ĮVAIRIŲ STILIŲ MINKŠTOS IR STIPRIOS KĖDĖS.

-profesionalas yra pasiruošęs ATLIEKAMI ĮVAIRŪS STALIAUS DARBAI.

Savininkas

Jonas Janušis

COCHABAMBA 1811-17

Villa Scasso

T. E. 68 - 7208

Vitrinų Fabrikas
„V I T R A L"
Sav. W. A. Rastauskas
Įrengimas moderniškų vitrinų prekybos namams ir krautuvėms.
Av. SAN MARTIN 3038
Lomas del Mirador

MOTORAI,

Pervyniojimas (bobinaje) ir kiti motorų ir elektros reikmenų pataisymai.

SĄŽININGAS DARBO ATLIKIMAS

JUJUY 1362 Lanus Oeste

* KIRPYKLA "O L G A" — Ilgaiaikis plaukų sušukavimas (karštas ir šaltas, atliekamas moderniškomis mašinomis ir naujais metodais. Priimama mokinės —

Olga Jasiulytė - Vitkauskienė, Wilde, Av. Gen. Cadorna 85.

ALBERTO E. TIMINSKAS

"COCHERIA"

AMBULANCIAS - SEPELIOS - CASAMIENTOS

Pasirūpina laidotuvėmis — veža ligonius — daro keliones į tolimesnes vietas — nuomuoja automobilius vestuvėms ir krikštynoms.

AV. PAVON 11070 T. E. 243 - 5654 Sucursal
Temperley BALCARCE 510
F.C.N.G.R. Lomas de Zamora

Buenos Aires Avellaneda

Pakrikštyti Aušros Vartų parapijos bažnyčioje

Gruodžio 12 d. kun. Vyt. Palubinskas pakrikštijo **Emilijos Breškaitis ir Jono Tomasiūnų dukrelę Joaną Elzę.** Krikšto tėvai buvo Arturas Kaminskas ir Eugenija čikštaitė. Šaunios krikštynų vaišės įvyko tėvelių namuose Villa Devoto.

Gruodžio 19 d. kun. Adolfas Klimanskis krikšto sakramentą suteikė **Benedikto ir Onos Maselių sūnui Hectorui,** krikšto tėvams esant Ludvikui Maseliui ir Genovaitei Šutinienei.

Gruodžio 27 d. **Aleksandras Valerijus Sruoga, Nelidos Zibaitės ir Valerijaus Sruogų,** sūnus buvo pakrkštytas kun. Vyt. Palubinsko, asistuojant krikšto tėvams: Adolfui Sruogai ir Milagros Gil de Domjnguez.

Sausio 6 d. buvo pakrikštytas **Carmen Soza ir Prano Garbuzo sūnus Norbertas Rikardas,** krikšto tėvams esant Juan Pugliese ir Angelicai Sozai. Krikštijo kun. Vyt. Palubinskas.

● **Stanislovas ir Katalina Anckaičiai** su dukra Alicija iš Misiones buvo atvykę į Bs. Aires, kur praleido Kalėdų Šventes ir pakrikštiję dukrelę, atgal išvyko į Misiones.

— LISTA LITUANA —

—28-12-59—

EL SERVICIO SOCIAL INTERNACIONAL EN SUIZA BUSCA, A PEDIDO DE SUS FAMILIARES, A LAS SIGUIENTES PERSONAS:

VAITKEVIČIUS, Edvardas
SKIRGAILAITĖ, Stefa
LAURINAITIS, Pranas
BABITZKI, Karol
ŽEMAITIS, Jahnis
RACZYCKI, Valeria y Boleslaw
MASELIUNAS, Antanas
BRUKSZO de SZAL Antonina
BAKANAITĖ, Veronika
SKACZKAUSKAS, Stasis Antanas

Se ruega a las personas que sepan algo acerca de los buscados, llamar a los números: 33 2274 y 34-6151 de 9 a 13 hs., o dirigirse personalmente o por carta a la Delegación en Argentina del SERVICIO SOCIAL INTERNACIONAL: Paseo Colón 255, Planta Baja, Buenos Aires.

● **Jonas ir Horacijus Chopai** — įvairių kibirų bei statybos įrankių fabrikantai, padidino savo dirbtuvę ir greitu laiku statys savajam namui antrą aukštą.

● **Juozą ir Marijoną Bačiūnus** (Bachunus) atvykusius Argentinon pasisvečiuoti, gruodžio 22 d. pasitiko gen. T. Daukantas, pram. J. Čekanauskas, p. J. Čikštas su dukra Maryte, p. Ign. Padvalskis, fotografas Leonas Kančauskas su Ponia, p. Kirstukas, ponai Survilai, pp. Ožinskai, K. Norkus, J. Gilvydis, Pijus Gudelevičius ir kiti veikėjai.

Ponai Bačiūnai apsistojo "Crillon" Hotelyje, iš kur lankėsi pas lietuvius Bs. Aires, keletai dienų buvo nuvykę į Urugvajų, beto sausio 9 d. dalyvaus Centro suruoštama priėmime ir sausio 10 d. Lietuvių Bendruomenės priėmime Avellanedoje.

* *

SUSIPAŽINKIME SU ŠIAUR. AMERIKOS LIETUVIŲ GYVENIMU IR VEIKĖJAIS

Atvykime susitikti su Šiaurės Amerikos lietuvių veikėju, visuomenininku ir patrijotu

JUOZU BAČIŪNU

1960 m. sausio 10 d., sekmadienį, 18,30 val. Lietuvių salėje, Brasil 835, Avellaneda.

Svečias parodys filmą iš Šiaur. Amerikos ir pasaulio lietuvių gyvenimo ir gyvu žodžiu pasidalins savo žiniomis ir patyrimu. Bus galima užklausti rūpimais klausimais.

Po programos svetainėje VAIŠĖS kartu su svečiu. Pakvietimai į vaišes gaunami pas rengimo komisijos narius ir lietuvių parapijoje.

Lietuviai, susiartinkime su kitų kraštų lietuviais

NAUJI „LAIKO" RĖMĖJAI

(NESKAITANT PRENUMERATŲ)

$ 160 Jonas Tamošiūnas
„ 110 Antan. Mikelionienė
„ 110 Jonas Senkus
„ 110 Antanas Brazaitis
„ 110 Felicija Meškutienė
„ 100 Vincas Grigaitis
„ 60 Vincas Narusevičius
„ 60 Antanas Vaitkus
„ 45 Jonas Indriūnas
„ 40 Jonas Šuišis
„ 35 Jonas Kraujalis
„ 35 Uršulė černienė
„ 30 Barbora Gricienė
„ 30 Leonardas Sruoga
„ 25 Vincas Ratkus
„ 20 Bruno Leveikis
„ 20 Juozas čepėnas
„ 20 Juozas žatkevičius
„ 20 Jurgis Tamošiūnas
„ 20 Juozas Vašinskas
„ 20 Alfonsas čyplys
„ 15 Vincas Kaušyla
„ 10 V. de Balutovič
„ 10 Albertas Negražis
„ 10 Bruna Barauskinė
„ 10 Kaz. Staniūnas
„ 10 Elena de Onchuk
„ 10 Jonas Mulys
„ 10 Edmundas Ramanauskas
„ 10 Pranas Palikas
„ 10 Juozas Andriulionis
„ 10 Teklė Šimkunienė
„ 5 Boleslovas Staniulionis
„ 10 Jonas Jankauskas
„ 10 Kazimieras Ražaitis
„ 10 Vincas Madeikis
„ 10 Juozas Paspirgėlis
„ 10 Enrikas Bagdonas
„ 10 Ona Račkauskienė
„ 10 Petras Raudonikis
„ 10 Izidorius Naujokas
„ 10 Juozas Navickas
„ 10 Stasė Ramančionytė
„ 10 Vincas Armonavičius

Visiems Rėmėjams ir užsimokėjusiems prenumeratą nuoširdžiai dėkoja

„LAIKO" Administracija.

* *

Padėkos laiškas

Ituzaingo, 12-12-1959

Didžiai Gerb. Tamsta,

Aš, čia visų patalpintų lietuvių vardu linkiu Tamstai ir Tėvams Marijonams linksmų Švenčių ir laimingų Naujųjų Metų! . . . Dėkoju už laikraštį "Laiką" kad siuntinėjate, prašau ir 1960 metais siuntinėti. Čia šiuo metu randasi iš viso aštuoni lietuviai ligoniai.

Nuoširdžiai Tamsta sveikina.

D. Klimavičius

SEKTINAS PAVYZDYS

Buenos Aires priemiestyje p. J. Petraitis turi įsteigęs nemažą varžtų ir veržeklių fabriką, kuriame šiuo metu dirba virš 50 darbininkų, kurių tarpe keletas po šio karo atvykusių lietuvių. P. J. Petraitis, būdamas darbštus, sumanus ir neblogas administratorius, per trumpą laiką sugebėjo sukurti rimtą ir patikimą įmonę, kuri visą laiką dirba pilnu tempu, o po vasaros atostogų rengiasi pereiti į trijų pamainų (turnų) darbą, nes nebesp ja savo klijentų užsakymus išpildyti.

Prieš fabriką uždarant vasaros atostogoms, darbininkams ir tarnautojams buvo išmokėtos visos algos, aginaldo ir už atostogas, o Naujų Metų išvakarėje buvo surengta darbininkams ir artimiesiems draugams asado su išgėrimu.

Linksmas šeimininkas drauge su darbininkais draugiškai vaišinosi užbaigiant senuosius metus, o Naujų Metų proga kiekvienas darbininkas gavo asmenišką dovaną po 2 bonkas sidros ir ragaišio. Lietuvių grupė sudainavo šeimininkui "Ilgiausių Metų" ir "Eisim broleliai namo". Gražus šeimininko bendradarbiavimas su darbininkais be abėjo yra sektinas pavyzdys.

— Dalyvis —

VILLA LUGANO LIETUVIŲ CENTRO VEIKLA

● Praėjusių metų gruodžio 31 d., kaip ir kiekvienais metais, įvyko nuotaikingas Naujųjų Metų sutikimas. Be to, dar buvo suruošta šauni vakarienė-vaišės, į kurias atsilankė labai gausus burys mūsų tautiečių. Garbingoj vietoj matėsi specialiai pakviestas p. Bachūnas su ponia, kuris dabar svečiuojasi Argentinoje.

Pirmą kartą vakarienė buvo suruošta, kol kas dar nebaigtose, naujai statomojo Dr. Basanavičiaus namų salėje, kuri jau veik visai baigiama įrengti Centro Lietuvių naudai ir garbei mūsų lietuviško susiklausimo prieš svetimtaučius didžiūnus.

Po vakairenės buvo sulaukti Naujieji Metai, o jaunimas linksmai savųjų tarpe pasišoko ir pasilinksmino. Dažnai tokių pramogų.

— Dalivavęs —

LAIKAS

PATRIJOTINIO RELIGINIO TURINIO LAIKRAŠTIS

Redaguoja Redakcinė Kolegija. Atsakingas Redaktorius — J. Duoba. Administratorius — P. Gudelevičius. Rankraščiai taisomi, pertvarkomi. Redakcijos nuožiūra; nesunaudoti — grąžinami tik autoriams prašant. KAINA: Argentinoje metams $ 90.—, pusm. $ 50.—, vienas nr. $ 4.—. Urugnajuje met. 12 ur. p. Kitur — met. 3 dol. Oro paštas met. 5 dol.

XII METAI Nr. 250 — 8 DE ENERO

Julija Bubliauskienė 250-to "Laiko" Numerio Garbės Leidėja

Šio jubilėjinio numerio mecenatė Julija Bubliauskienė kilimo iš Raudėnų miestelio, Šiaulių apskr. Julija 1906 m. išvyko į Rusiją, kur besidarbuodama praleido I pas. karą. Rusijoje susipažino su rokiškėnu Augustinu Bubliausku, su kurio 1919 m. Gomel mieste sukurė šeimos židinį. Karui apsiraminus 1921 m. grįžo į Lietuvą.

Tačiau jausdama norą pažinti daugiau pasaulį, 1929 m. išvyko į Argentiną. Čia iš kuklių darbo santaupų pp. Bubliauskai pasistatė murinius namus ir įsigijo daugiau nekilnojamo turto. Pp. Bubliauskai visuomet pasižymėjo duosnumu, keliais atvejais žymia auka parendami lietuviškas, katalikiškas bei kitokias patrijotines įstaigas.

Sunku būtų viską išvardyti, ką p. Bubliauskienė yra gero padariusi. Tarp kitų tebūnie paminėtas Aušros Vartų bažnyčios garsiakalbis, kuris atsiėjo virš 20.000 pezų. Ji žymia auka prisidėjo ir prie naujos zakrastijos spintos įtaisymo.

Šalia lietuviškų įstaigų p. Julija šelpia ir kitas neturtingas bažnyčias kaip Nuestra Señora de Fatima, Villa Carasa, kur savo auka prisideda prie bažnytinių daiktų įtaisymo.

Julija Bubliauskienė yra puikus pavyzdys kokiu būdu galima remti savo kolonijos labdaros ir kultūros institucijas, dėlto nė kiek nenubiedniejant. Priešingai drėbėjimas dėl vieno kito cento parodo, žmogaus žemumą, jo dvasinį bankrotą.

Labai gražiai pastebi p. J. Bačiūnas savo atsiminimuose iš kelionės po Australiją, kur jis gerai užklausia: "Tu turtingas, bet ar praturtėjo Lietuva?". Šiandien Lietuva mums yra lietuviškos kultūrinės, patriotinės organizacijos, kurios skursta išeivijoje, kaip lygiai ir lietuviška spauda.

Leisdami šį jubilėjinį "Laiko" numerį džiaugiamės, kad p. Julės Bubliauskienės asmenenyje atsirado dosni mecenatė. Jos kilnus pavyzdys tegul būna paskatinimas visiems "Laiko" skaitytojams laiku atsilyginti už laikraštį ir atliekamu pinigu paremti tikrai lietuvišką ir patriotinį laikraštį.

Dėkinga Laiko Redakcija ir Administracija

● **Alicija Krisčiūnaitė,** sanatorijoje Metropole turėjo apendicito operaciją.

● **Dailininkas Leonas Veglio** ir šiemet lietuvių parapijos bažnyčioje paruošė menišką prakartelę. Ateinančiams metams žada menininkas Betliejaus miestelį ir kitas dekoracijas išpaišyti ant drobės, kad lengviau betų galima atėjus laikus sustatyti.

● **Viktoras Sacikauskas** sanatorijoje "Rivadavia", Aven. Rivadavia 3510, turėjo vidurių operaciją. Ligonis pamažu sveiksta.

● **Inž. Izidorius Bartkus** iš Cicero, U. S. A., Kalėdų metu lankėsi Argentinoje. Buvo apsistojęs pas pp. Misiūnus Villa Devoto. Ta pačia proga aplankė Aušros Vartų parapiją, lietuvių tautinį muziejų. Savo buvimą lietuvių parapijoje užfiksavo filmoje. Kalėdų antrą dieną svečias išskrido į Montevideo.

● **Severinas Gutauskas** su panele Giardino gruodžio 17 d. sukurė naują šeimos židinį.

● **Antanas Vilutis** patalpintas ligoninėje Vieytes, II-me pavilijone, II-me aukšte, septintoj salėj. Lankymo valandos: antradieniais ir šeštadieniais nuo 15-18 val., ketvirtadieniais nuo 9 — 12 val. ir sekmadieniais nuo 9 — 18 val.

Draugai prašomi ligonį aplankyti.

● **Birutė Sturevičiutė** išvyko porai savaičių į Montevideo atostogų.

● **Albina Korkuzienė** su dukra Mirta ir sesute Birute Karosevičiene sausio 7 d. išvyko atostogų į Urugvajų. Apsistos Montevideo — Cerro— pas savo gerus pažįstamus.

● **Juozas Krisčiūnas** su šeima ir draugais išvyko atostogoms į Mar del Plata.

● **Stasė Balinskienė** su dukra vasaroja Villa del Dique; šiomis dienomis į Villa del Dique vyksta ir Antanas Balinskas.

● **Damutė Sabunaitė** leidžia atostogas Villa del Dique ir ruošia vilą vasario menėsį atvyksiantiems berniukams.

● **Kun. Kaz. Černiauskas ir kun. Jonas Vilutis** vasaroja Mar del Plata.

● **Gen. T. Daukantas** išvyko į Rumipal, prie Villa del Dique, kad pailsėtų. Apsistojo pas pp. Palšius.

● **Petronelė Kuraitienė** jau kuris laikas serga, gydosi Anglų ligoninėje, C. Perdriel ir Caseros, Buenos Aires.

Gautas Laiškas

Prašome atsiimti laišką, adresuotą:

Calle Brasil 799, Val. Alsina
Prov. Buenos Aires.
Pranas Garla

Laiškas yra iš Chicagos.